Է ՏԱՐԻ 2019 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 30 ՀՈՌԻ 4383—Հ. Տ. 9 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1890—Ն Տ. 21 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1890—ՀԻՃՐ. 6 ՐԻՊԻԼ, ԷՎՎԷԼ 1308 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՌ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خاننده آروملك

غزتەسى اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար տարի	160
» » կիսամեայ	80
» » եռամսեայ	40
Գաւառաց » տարի	200
» » կիսամեայ	100
Օտար երկիրներու տարի	50
» » կիսամեայ	28

Դուրս գրուած յրագրոյց մասին խնդիր Տնօրէնութեան վրայ է
Խմբագրութեան գրուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Ե. ՊՈԼԻՍ, 9 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԴԷՊԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Վիլհէլմ կայսր հրամայեց որ Մարեշալ Մոլթքէի ծննդեան 90րդ տարեդարձին օր ամեն դպրոցներու մէջ սովորական դասախօսութիւնք դադրին, եւ ինչպէս ուրիշ հանրային հաստատութեանց մէջ, նաեւ վարժարանաց մէջ նոյն օր նուիրուի Մարեշալին փառաւորման և անոր առ հայրենիս մատուցած ծառայութեանց յիշատակման։ Իրենց սովորական դասերուն տեղ, դասատուք Մոլթքէի վրայ պիտի խօսին աշակերտներուն։

Պերլինի քաղաքային խորհրդոյ գահերէց Պ. ֆոն Ֆորքէնպէք յիսուն հազարէ աւելի բնակիչ ունեցող գերմանական ամեն քաղաքաց քաղաքապետներն ի Պերլին հրաւիրեց, որոշելու համար թէ քաղաքներն ի՞նչ եղանակաւ պիտի մասնակցին Մարեշալ Մոլթքէի փառաւորման հանդիսին։

• •

Պերլինէ հեռաքրքրաշարժ լուր մը կուգայ։ Հազիւ թէ հնարեցաւ անծուխ վառօդն, և ահա կը հնարուի յատուկ մեքենայ մը՝ պատերազմի դաշտերուն վրայ մուխ և ծուխ յառաջ բերելու համար։ Հանրածանօթ քիմիագէտ Փրոֆ. Նայպէր մեքենայ մը շինեց, որով արուեստական կերպիւ մուխ յառաջ կը բերուի պատերազմի դաշտին վրայ։ Այս մեքենայ պիտի գործածուի երբ բանակի մը շարժումներն հակառակորդ բանակէն ծածկել ուզուի։ որովհետեւ անծուխ վառօդը, դանդաղ առաւելութեանց հետ մէկ տեղ, սա անպատեհութիւնն ունի որ բանակի մը դիրքն ու շարժումներն ամեն վայրկեան բացողոյ կը ցուցնէ թշնամի բանակին։

• •

Ի Պերլին երեւելի գերման բանաստեղծ Լէսինկի արձանին բացումը կատարեցաւ հոկտ. 14ին, ի ներկայութեան Ֆրետերիկ Լէոբոլտ իշխանին, որ Կայսրը կը ներկայացնէր, և նախարարաց և երեւելեաց ոմանց։ Լէսինկի արձանին պատուանդանն ալ զարդարուած է այն երեք օղնականաց պատկերներով, որք Լէսինկի հետ գործակցութեամբ արդի Գերմանիոյ լեզուն և գրականութիւնն հիմնեցին, —Ֆլայսթ, զինուորական բանաստեղծը, Նիքոլայ, գրավաճառն, և Մովսէս Մէնտէլսոն, քննադատն և իմաստասէրը։

• •

Գերմանական Կայսրութեան ոստանն ունի այժմ յիսուն չորս հանրային յիշատակարաններ՝ մեծ մարդերու կամ պատմական ծանրակշիռ դէպքերու յիշատակն անմահացնելու սահմանուած։ Այս վերջին կարգի պատկանեալ յիշատակարանք ութ հատ են։ Պատմական անձնաւորութեանց փառաւորման համար կառուցեալ յիշատակաքաններէն եօթն կը ներկայացնեն Բրուսիոյ վեհապետներ, մին Բրուսիոյ թագուհի մը, տասներկուքը գերման զօրապետներ, երկուքը՝ պետական մարդիկ, չորսը՝ բանաստեղծներ, եօթն՝ արուեստագէտներ, ութը՝ գիտուններ, և երկուքը՝ ժողովրդեան ներկայացուցիչներ։

• •

Պերլինի լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Պիզմարք իշխան, որ քաջառողջ է, բազմաթիւ այցելութիւններ կ'ընդունի Վարձինի մէջ։ Իւր նախկին խորհրդական Պ. Լօթէր Պիւխէր միշտ իւր քով է։ Իշխանին հետ մէկ տեղ կը բնակի, օգնելով նախկին Երկաթեայ Նախարարապետին Ցուշագրութեանց պատրաստութեան։ Իշխանին երեց որդին կոմս Հէրպերթ Պիսմարք, որ իւր հօր հետ մէկ տեղ շնորհազուրկ եղած է, ի Բուրլանտ, (պաթիկեան գաւառք Ռուսիոյ) Պառոն Մանթէօյֆէլի ագարակին մէջ կը գտնուի այժմ, ուստից Փեթերսպուրկ պիտի երթայ։

• •

Պերլինի Հին-Կաթոլիկ հասարակութիւնն (հանգուցեալ Տքթ. Տէօլլինկէրի հետ մէկտեղ պապական Անսխալութեան վարդապետութեան դէմ բողոք բարձողներն) անցեալ կիւրակի մեծ ցնծութեան մէջ էին։ որովհետեւ Պերլինի մէջ իրենց տրամադրութեան ներքև դրուած առաջին կաթոլիկ եկեղեցւոյն կը տիրէին և առաջին անգամ պաշտօն կը մատուցանէին, առանձնորդութեամբ հին-կաթոլիկ դաւանութեան յարած կաթոլիկ եկեղեցականի մը, որ այս առթիւ իւր պաշտօնի սկզբնաւորութեան քարոզը խօսեցաւ, յոյս յայտնելով Հին-Կաթոլիկաց ծաւալման և զօրացման Գերմանիոյ մէջ և ամեն կաթոլիկ երկրաց մէջ։

• •

Վիլհէլմ Կայսր անձամբ պիտի բանայ Բրուսիոյ Խորհրդարանին առաջիկայ նստաշրջանն, և իւր գահաճառով պիտի յայտնէ իւր անձնական կարծիքն ու զգացումներն ելմտական, տնտեսական և ընկերային խնդրոց վրայ, որք օրակարգին վրայ են այժմ։

• •

Փրոֆ. Քոխ, որ հնտախտի միկրոբը գտած է, առ այժմ ետ կեցաւ Պերլինի բարեգործական հիւանդանոցին մէջ հիւանդաց վրայ ձեռնարկած փորձերէն, որով կը յուսայ թոքախտը բուժել։ Իւր փորձին արդեանց վրայ բան չի զրուցեր ո՛չ մէկու, յորմէ կը մակաբերուի թէ տակաւին գրական արդիւնք մը ձեռք չէ բերած։

• •

Գերմանիոյ արդի երիտասարդ Կայսրն երկու եղբայրներ ունի մեռած, Վալտէմար և Եռաքիմ։ Այս օրերս Ֆրետերիկ Կայսեր և իւր այս երկու վաղամեռիկ որդւոց ոսկերք Փոցտամի Խաղաղութեան եկեղեցիէն պիտի փոխադրին յատկապէս իրենց համար կառուցեալ դամբարանն։ Այս արարողութեան մէջ Ֆրետերիկ Կայսրուհւոյն ներկայացուցիչ պիտի լինի արքունեաց նախարար Պ. ֆոն Վէտէլ-Փիբստորֆ, ուրիշ բարձրաստիճան պաշտօնեաներու հետ։ Ֆրետերիկ Կայսեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ, նոյն դամբարանին մէջ, (որ դեղեցիկ եկեղեցւոյ մը ձեւն ունի,) երկնային պաշտօն պիտի մատուցուի, որուն ներկայ պիտի լինին Ֆրետերիկ Կայսրուհին, Վիլհէլմ Բ. Կայսր, Ալեքսանդրա-Վիքթորիա Կայսրուհին, և կայսերական դերդաստանին ամեն մօտաւոր ազգականք։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴԷՊԵՐ ԵՒ ԶՐՈՑՑՆԵՐ

Երկու հարիւրէ աւելի Հրեայք, որք հանրային վարժարաններու ընթացքն աւարտած են, բայց Համալսարան չեն ընդունուած այն առարկութեամբ թէ Համալսարաններու ուսանողաց մէջ Հրեայք 100ին 5 են արդէն և հետեւապէս տեղ չկայ նոր ուսանողներու, հանրագիր մը ստորագրեցին, և կրթական նախարարին մատուցին, բողոքելով այս արդելիչ հրամանին դէմ։

—Մի քանի օրեր յառաջ Ն-էյտ Վէրէդ- Զինաստանի դէմ յօդուածներ հրատարակեց, չինական դեսպանին Փեթերսպուրկ դալուն առթիւ, որ ամեն տարի աշնան եղանակին մէջ կուգայ Ռուսիոյ մայրաքաղաքն։ Արքունեաց մէջ ազդեցութիւն ունեցող Կր-ժ-ժանդ լրագրին խմբագրապետը՝ Մէսչերսքի իշխան՝ պատասխանելով առ Ն-էյտ Վէրէդ՝ կ'ամբաստանէ զնա ռուս ժողովուրդը Զինացւոց դէմ գրգռելուն համար, և կը բացատրէ այս առթիւ որ եթէ Զինացիք Ռուսիոյ դէմ ոխ պահեն, մեծ վտանգ կարող են սպառնալ։ Ռուսք կ'երեւի թէ իրօք կը վախնան Զինացիներէն, որք Ասիոյ կողմէ ընդարձակապէս սահմանակից են ռուս Տէրութեան։ Ռուսք այս պատճառաւ իսկ կը պահանջեն Սիպերիոյ մէկ ծայրէն միւսը, մինչեւ չինական սահմանագլուխն, երկաթուղւոյ մը շինութիւնը։ Կր-ժ-ժանդի իշխանաձգն խմբագրապետն իւր հայրենակցաց խորհուրդ կուտայ իրենց գործողութեան հիմ բռնել երկու կարեւոր սկզբունքներ, այն է՝ ամենամեծ խաղաղասիրութեամբ և բարեկամութեամբ վարուիլ Զինացւոց հետ, որպէս զի Ռուսիոյ դէմ ազգային վրէժ չպահեն, և ընդհակառակն յետին խստութեամբ շարժիլ Հրէից դէմ, որպէս զի Հրեայք ռուսական կենաց մէջ չթափանցեն և իրենց առաջադրեալ նպատակին չհասնին, որ է Ռուսիոյ մէջ Օրթոդոքսութիւնն և պետական միահեծան դրութիւնը (միապետութիւնը) խափանել։

ՊԱՅԾԱՆԵԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ԵՒ ԶՐՈՑՑՆԵՐ

Սերպ կառավարութիւնն Սքուփչինային պիտի առաջարկէ տարեկան 360,000 ֆր-ի թոշակ մը յատկացնել Միլան արքայահօր, որ իւր հրաժարումէն ի վեր կ'ընդունի վեհապետական դերդաստանին համար ամեն տարի Ազգ. Ժողովոյն քուէարկած 600 հազար ֆրանքին կէսը, միւս կէսն իւր որդւոյն թոշոյով։ Կառավարական ակմբոց մէջ յոյս կը յայտնուի որ Միլան Ա., երբ իւր դրամական գործեր կարգի մտնեն, ի Փարիզ բնակութիւնը նախամեծար պիտի համարի Պելկրատի մէջ կենալէն։

—Առաջիկայ դեկտ. 31ին Սերպիոյ մարդահամարը պիտի կատարի։ Վերջին մարդահամարն 1884ին կատարուած էր, և ցոյց տուած էր Սերպիոյ բնակիչ 1,901,336 հոգի, որ ըսել է 39 բնակիչ առ մէն մի քառ. քիլոմէթր։ Անկէ յառաջ մէկ անգամ միայն, 1834ին, մարդահամար կատարուած էր ի Սերպիա, որ կը ցուցնէր 673 հազար 192 հոգի, կամ 18 բնակիչ առ մէն մի քառ. քիլոմէթր։

• •

1886 և 1889 տարւոց Պուլկարիոյ վաճառականութեան վիճակագիրք հրատարակեցան, յորմէ կ'երեւի թէ նեթածութիւնք որք 1886ին 64,285,309 ֆրանք էին, 1889ին բարձրացած են 72,869,245 ֆրանքի, արտածութիւնք որք 1886ին 50,404,314 ֆրանք էին, 1889ին բարձրացած են 80,581,076 ֆրանքի։ Աւստրիա-Հունգարիայէն 1889ին ներածեալ ապրանք 22,492,177 ֆրանք կ'արժէին, և Անգլիայէն ներածեալ ապրանք՝ 21,193,374 ֆրանք։ 1889ին Պուլկարիա ամենէն աւելի ապրանք զրկած է ի Թուրքիա, 30,555,910 ֆրանքի արժողութեամբ։

—Պ. Սթամպուլով դեռ բոլորովին չաղէկցաւ։ Ժամանակէ մ'ի վեր սաստիկ գլխու ցաւէ կը նեղուէր, որով կը հարկադրուէր ժամերով գլուխը կապել թաց լաթերով, և այս գլխու ցաւեր թեթեւ տեսակէ ուղեղային համախտանիշ (ՀԱՅԿ-ՊԷԹ) յառաջ բերին։ Թէեւ զառանցանք չունեցաւ, բայց նաեւ չէր կրնար գործի պարապիլ։ Որովհետեւ Սոպրանյէի նստաշրջանը կը բացուի հոկտ. 15/27ին, իշխանը կը մտածէ թէ ի՞նչ պիտի ընէ Պ. Սթամպուլով պատրաստ չլինի Ազգ. Ժողովոյն ներկայանալու։ Գարունէն ի վեր նախարարութենէն երկու անդամ պակսած են, և եթէ Պ. Սթամպուլով ալ ներկայ չգտնուի, պուլկար նախարարութիւնն երեք անդամէ բաղկացեալ կը մնայ։ Առաջին պիտանի բանն է պակսած նախարարներուն տեղ նորեր անուանել, և այս ալ կարելի չէ մինչեւ որ Պ. Սթամպուլով չապաքինի։

• •

Զեռնակորայի իշխանին մտադրած այցելութիւնն առ Ալեքսանդր թագաւոր Սերպիոյ՝ յետաձգեցաւ մինչեւ առաջիկայ գարուն։ Նիքոլա իշխան ձմեռը Զէթինեէի մէջ պիտի անցնէ։ Իւր փեսայ Փիտոր Քարաեորկեւիչ իշխան ի մօտոյ Զեռնակորայէն պիտի մեկնի և իւր բնակութիւնը պիտի հաստատէ ռուսական Լեհաստանի մէջ, հաւանօրէն ի Վարշաւա։ Քարաեորկեւիչ իշխանին կնոջ՝ Զորքա իշխանուհւոյն մահէն ի վեր, այս իշխանին և իւր աներոջ՝ Նիքոլա իշխանին միջև յարաբերութիւնք ձգտեալ էին աւելի կամ նուազ, և այժմ կ'ըսուի թէ յայտնի խզում կայ։ Իրօք ալ դժուար էր որ երկուքին մէջ սէր և միաբանութիւն երկարատև լինէին, քանի որ երկուքին համար ալ կըսուի թէ օր մը Սերպիոյ գահուն ընտրելի կըրնան լինել։ Ցորչափ ողջ էր Զորքա իշխանուհին և Միլան թագաւոր հաստատապէս կը մնար իւր գահուն վրայ, Զեռնակորայի իշխանն իւր թեկնածութեան յաւակնութիւններէն հրաժարիլ մտադրեցաւ յօգուտ իւր փեսին։ բայց իւր անդրանիկ աղջկան մահէն և Միլան թագաւորին հրաժարումէն ի վեր, նիքոլա իշխան տարբեր խորհիլ կը թուի։ Սերպիոյ պատանի թագաւորն ամուսնացեալ չէ, ուղղակի յաջորդ չունի, և եթէ՝ Աստուած մի՛ արասցէ՝ արկածի մը հանդիպի, ինդիր է թէ ո՛վ կրնայ յաջորդել իրեն։ Բնականապէս շատ Սերպեր կան որք նիքոլա իշխանն յարմարագոյն կը նկատեն, մանաւանդ Զեռնակորացիք եւս ազգաւ և լեզուաւ Սերպ են, ինչպէս կան Սերպեր որք Քարաեորկեւիչ իշխանը նախամեծար կը դատեն, իբրեւ շառաւիղ երբեմն Սերպիոյ գահուն վրայ բազմած գերդաստանի մը։

—Մանուցինք թէ Զարը Ե-ր-ը-ա-ն անուն գեղեցիկ մեծ շոգենաւը նուիրած է իւր «անկեղծագոյն բարեկամին», Զեռնակորայի իշխանին։ Բայց այս շոգենաւին յանձնումը Նիքոլա իշխանին՝ յետաձգուած է առաջիկայ տարուան, շոգենաւն այնպէս կազմակերպելու նպատակաւ որ ի հարկին մարտանաւի պաշտօն ալ կարենայ կատարել։ Բաց ասոնք, Նիքոլա իշխան, որ բնաւ շոգենաւ ունեցած չէ ցարդ, պէտք կը զգայ նախապէս նաւավարներ և նաւային սպաներ դասել այն շոգենաւը վարելու համար։ Զի Աւստրիա չի կրնար թոյլատրել որ ռուս սպայք և նաւագք վարին Ադրիական մէջ մեծ սահմանուած մեծ շոգենաւ մը։ Վիեննայի լրագիրք այս առթիւ դիտել կուտան թէ Պերլինի դաշնագրին 29րդ յօդուածը Զեռնակորայի իշխանին կ'արգիլէ ո՛և է մարտանաւ ունենալ։ Զեռնակորա նոյն իսկ նաւային դրօշ մ'ունենալու իրաւունք չունի։ Զեռնակորեան ծովեզերաց ծովու կողմէ պաշտպանութիւնն յանձնալ է Աւստրիոյ, և չեռնակորեան ու առևտրական նաւեր պարտին դտնուիլ ընդաւստրեան հիւպատոսական պաշտպանութեամբ։ Այս դաշնագրական որոշ տրամադրութիւնք քանի որ կան, Նիքոլա իշխան ի՞նչ պիտի ընէ Ե-ր-ը-ա-ն, կը հարցունեն աւստրեան լրագիրք։

• •

Բողոքական Պուլկարք յօրթոդոքսութիւն կը վերադառնան։ Ի Սամսոնդ, բոլոր բողոքական Պուլկարք իրենց մայրենի եկեղեցւոյն դիրկը վերադարձան այս օրերս, և այս առթիւ պուլկար լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Պուլկարիոյ ուրոյն իշխանապետութեան հաստատումէն ի վեր, չատ մը բողոքական Պուլկարք իրենց նախկին հաւատքին դարձած են։

• •

Մ. Օշէ-ն-ը կը հրատարակէ թէ Պրպանիչօրի Պուլկարք այրեցին Ցունաց վարժարանն, և յոյն վարժապետին հրաման տուին հեռանալ գիւղէն։ Ի Տէրմէնտրէլ Պուլկարք գրաւեցին Ցունաց եկեղեցին և տակաւին ետ չդարձուցին իրենց տէրերուն։

ՃԱՓՈՆ

Ճափոնցի պաշտօնեայներ այս օրերս այցելեցին Վիսպատը, ուր երկու ամսոյ չափ պիտի բնակի Միքատոն, Ճափոնի վեհապետն որ Եւրոպա կուգայ ի մօտոյ։

—Ճափոնական լրագիրք կը ծանուցանեն թէ ի Հիսկօ հնտախտի երեւուն ի վեր (օգոստ 15) 5,108 անձինք հնտախտէ բռնուած և 2,950 անձինք մեռած են։

ԼԻՆՉԻ ՕՐԷՆՔ

Անցեալ շաբթուն Միացեալ Նահանգաց Լուիզիանիա Նահանգին մէջ ժողովուրդն իւր մեռօք սպանեց սեւամորթ մը որ խստովանած էր նոյն Նահանգին Աթէնս քաղաքին մէջ մարդու մը տունն ատրճանակ պարպած լինելը։

Ի ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՍԻԱ

Ի Թաշքէնտ ռուսական հովանաւորութեան ներքեւ բացուած ասիական ցուցահանդէսն յոյժ շահեկան եղաւ, և ոչ նուազ յաջող, քանի որ 34,214 այցելուներ գացին տեսնել դայն, ընդորս բազմաթիւ օտարազգիք, որք Կեդրոնական Ասիոյ մէջ ռուսական քաղաքակրթութեան արդիւնաւորման երեւելի ապացոյց մը նկատելով այս ցուցահանդէս, մեծապէս զգաձուեր են։ Ցուցահանդէսը մէկ ամիս բաց մնաց։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Պոհեմիոյ նահանգային երեսփոխանական ժողովոյն բացման առթիւ ուշագրաւ դէպք մը չպատահեցաւ։ Դի տուեցաւ սակայն թէ Վիեննայի դերմանաշոց բրաւարոդոլոգաս դպրոցներէն մին, Եվարցենպերկի իշխանը, վեց շաբթուան արձակուրդ խնդրած է ժողովէն, չուզելով այս իրաւախոհութեան առթիւ ծագելիք վիճաբանութեանց մասնակցիլ։

Ի Փրակա երկաթին կուսակցութիւնք լուելեան համաձայնած են իրաւախոհութեան դրդռիչ խնդիրը մի կողմ թողուլ առայժմ, վերջին ողողմանց զոհերուն օգնութիւն հասցնելու խնդրոյն վրայ մտածելու համար ամեն բանէ յառաջ։ Իւր բացման ճառով, նահանգային ժողովոյն նախագահը շնորհակալութիւն յայտնեց Կայսեր և կառավարութեան՝ արկածելոց արդէն նուիրեալ նպաստներուն համար։ Բայց իւր ճառէն կ'երեւի թէ մեծագոյն ջանքեր և զոհողութիւններ հարկաւոր են, մասամբ ևեթ դարմանելու համար ժողովրդեան և երկրին կրած ծանրագոյն վնասները։

Ի ԿԱՒԿԱՍԻԱ

Ժէրոմ Նափոլէոն իշխանին կրտսեր որդին Լուի Նափոլէոն իշխան, որ առաջ իտալեան բանակին մէջ կը ծառայէր և Իտալիոյ և Ֆրանսայի միջև լարութիւն տիրելէն ի վեր ռուսական բանակին մէջ

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼԲԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՌ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԱՆԿՈՒՄԸ

—Կամ իբր սիրահար, վրայ բերաւ երիտասարդը։

—Ահ, Թշուառակա՞նը, կը խոստովանի, գոչեց Օռօռի հայրը, վերստին կատղութեան մատնուած։

—Ձեմ կարծեր որ ոճիր մը գործած ըլլամ։

—Գաղտագողի տուն մը մտնել, անմեղ, անպաշտպան աղջկան մը քով, հօրը բացակայութեան ժամանակ, ցայն գլխէ հանելու նպատակաւ, վատ գործ մըն է։ Ոճիր մըն է, կը հասկնա՞ք, ոճիր մը։

—Այնպիսի նպատակներ կը վերագրէք ինձ, որք մտքէս անցած չեն, պատասխանեց երիտասարդն աշխուժիւ։ Ձեր աղջիկը գլխէ հանեմ, ե՞ս։ Կը կարծէ՞ք, պարոն։

—Եթէ այդպիսի վատութիւն մը գործած ըլլայիք, կեանքերնիդ վրայ կուտայիք, ըսաւ ծերունին խստագոյն ձայնով մը։

—Օրիորդ Օռօռի նկատմամբ խորին խօսքերս։ Կ'արգիլեմ ձեզ՝ անգամ մըն ալ աղջիկս տեսնել։ Տակաւին չեմ գիտեր թէ ի՞նչ տպաւորութիւն առաջ բերիք անոր մտաղ սրտին վրայ։ բայց հարկ է,—կը լսէ՞ք,—հարկ է, կուզեմ որ աղջիկս մոռնայ զձեզ։ ա՛յլ եւս ձեր խօսքը լսելու չէ։ Հաւատացէ՛ք ինծի, չո՛ւտ հեռացէք այս երկրէն, վասն զի եթէ երբէք տեսնեմ որ այս պատերուն շուրջը կը թափառիք, կրնայ ըլլալ որ սպաննեմ զձեզ։

Ծերունին բուռն հիգեր կ'ընէր իր բարկութիւնը զսպելու համար։ իր ձայնն ու նայուածքը հաւասարապէս սպառնական էին։ Ատղերուն լոյսով, Ատրիէն կը տեսնէր անոր աչքերուն շողալը։ կարմիր ու դեղին ցոլքեր ունէին անոնք, կատղած վագրի մը աչքերուն նման։

—Այդպիսի բան մը չէք կրնար պահանջել ինձմէ, պատասխանեց մարգիզը։ Օրիորդ Օռօռը մոռնա՞լ, այլ եւս չտեսնե՞լ զինքը, կարելի՞ բան է միթէ։ Մի՛ հաւատաք, պարոն, նոյն իսկ եթէ խոստանամ ձեզ։ սիրոս պիտի իջխէ կամացս վրայ ու զիս հոս պիտի առաջնորդէ։ կուրծք պիտի տամ այն մահուան որով կ'սպառնաք ինձ, Դուք օրիորդ Օռօռի հայրն էք, սակայն զգուշացէ՛ք ձեր իրաւունքները չափազանցելէ։ Կրնայ ըլլալ որ խաբուիք, պարոն, կարծելով թէ ձեր աղջկան երջանկութիւնն ապահովելու համար այդպէս կը շարժիք։ ապահո՞վ էք թէ անհուն վիշտ մը չպիտի պատճառէք նմա։ Զիս չի ճանչնալուդ՝ կրնայ ըլլալ որ վայրկեան մը կասկած ունեցած ըլլաք իմ մտադրութեանցս մասին։ սակայն ինձ նը-կատմամբ ունեցած կանխակալ կարծիքնիդ պիտի փարատեմ։ Կ'աղաչեմ, պարոն, մի՛ այդպէս դատապարտէք զիս առանց վերաքննութեան։ թոյլ տուէք որ վաղը այստեղ գամ ձեր պահանջել հարկ դատած բոլոր բացատրութիւնները տալու համար։

—Է՛հ, ա՛լ համբերութիւնս կը հատցուներ, գոչեց Օռօռի հայրը ահեղագոչ ձայնով մը։ կորի՛ր, կ'ըսեմ, կորի՛ր այս տեղէն։ Ա՛լ աղջկանս երեսը չպիտի տեսնես, երբէ՛ք, երբէ՛ք։

Օռօռ՝ Ֆրանչէսքայի բազկաց սեղմումէն խոյս տուած ըլլալով դէպի պարտիզին դուռը վազած էր։ յետոյ կանգ առած էր լսելով իւր հօրը բարկացեալ ձայնը։ Զարհուրած, բոլորովին դողդողալ, մտիկ ըրաւ։ Ծերունւոյն արտասանած վերջին խօսքերը մահուան զօրանշի մը պէս հնչեցին իւր ականջին, և այնպէս եկաւ իրեն թէ ուժգին հարուած մը կ'իջեցուներին կուրծքին։ Սրտին բաբախումը դադրեցաւ, աչքերն սքօղուեցան։ խեղդուկ ճիչ մը արձակեց, դեղեւեցաւ ու մարմնոյն բոլոր ծանրութեամբ ինկաւ հողին վրայ։

—Աղջի՛կս, աղջի՛կս գոչեց ծերունին, դէպի պարտէզ վազելով։

Ատրիէն անոր հետեւեցաւ։ ինքն ալ լսած էր Օռօռի ճիչը։

Դուռնէն քանի մը քայլ հեռաւորութեամբ, հայրը աղջկանը հանդիպեցաւ։

—Դարձեալ դո՛ւ ես, գոչեց կատղած ձայնով մը, դուրս կորի՛ր, Թշուառական։ Միթէ իմ վշտիս վրայ խնդալու համա՞ր է մտիկ առաւ ու տենդագին սեղմեց կուրծքին վրայ։ Ցետոյ, հեծկլտանօք, խորին յուսահատութեան և բուռն կատաղութեան մը արտայայտութեամբ, իւր դուռն կատաղութիւնքը դրոշմեց աղջկան այտերուն, ճակտին ու մազերուն վրայ։

Համր կիներ՝ ծերադիր, կ'արտասուէր կաթոգին։ Անկենդան աղջկան երկու ձեռքերէն բռնելով, ինքն ալ համբոյրներով ծածկեց զայնս։

Մարգիզը, ծառի մը կրթնած, գլուխը կախ, չէր համարձակեր ո՛չ խօսիլ, ո՛չ յառաջանալ, այլ վշտահար՝ կը դիտէր իր աչաց առջեւ պարզուող սրտաճմլիկ տեսարանը։

—Աղջի՛կս, զաւա՛կս, կ'ըսէր ծերունին խելացեալ, ինքզինքիդ եկո՛ւր։ Ես եմ, քու հայրդ, որ բազկացը մէջ առած է զքեզ, որ սրտին վրայ կը սեղմէ զքեզ։ Ո՛հ, կը պաղատիմ քեզ, սիրեցեալ հրեշտա՛կս, բա՛ց աչքերդ, լսէ՛ իմ ձայնս, պատասխանէ՛ քու հօրդ։ Վախնալու բան մը չունիս, ես քու քովդ եմ հիմակ՝ զքեզ պահպանելու, պաշտպանելու համար։ Ա՛հ, աղջիկս ա՛լ չի լսեր իմ ձայնս, աչքերը փակ կը մնան, սիրտը դադրած է բաբախելէ, մարմինը պրկուած է, սառած է։ Տէ՛ր Աստուած, բայց մեռա՞ծ է, մեռա՞ծ։ Ո՛վ դժբաղդութեանս։

Ցիմարական նայուածք մը նետեց շուրջը, եւ նայուածքը մարգիզին հանդիպեցաւ։

—Դարձեալ դո՛ւ ես, գոչեց կատղած ձայնով մը, դուրս կորի՛ր, Թշուառական։ Միթէ իմ վշտիս վրայ խնդալու համա՞ր է որ կեցեր քու զոհդ կը դիտես։ Բայց գընա՛ կ'ըսեմ, գնա՛։

Եւ որովհետեւ Ատրիէն անշարժ կը մընար, չլսելու ձեւով, տարաբաղդ հայրը ցասման մռնչիւն մը արձակեց։ անմիջապէս յետոյ, եւաւ կանգնեցաւ, աչքերը կայծակնացայտ, ու երիտասարդին վրայ յարձակեցաւ։

Բայց յանկարծ նոր անձ մը, որ մինչեւ այդ վայրկեանը մէկ կողմ կեցած էր մութին մէջ պահուրտած, մարգիզին եւ Օռօռի հօրը մէջտեղ նետուեցաւ։

—Կեցի՛ր, ըսաւ անծանօթն այս վերջնոյն, հրամայական ձայնով մը։ ի՞նչ պէտք կայ այդքան զայրանալու։ Հանդարտէ՛։ Թո՛ղ այս երիտասարդն ու զաւակիդ վրայ միայն մտածէ՛։

—Թուցէ սպաննեց զայն։ Ա՜հ, եթէ աղջիկս մեռած է, վրէժս պիտի լուծեմ։

—Ամեն բանէ առաջ աշխատէ՛ որ աղջիկդ փրկես։

Ցետոյ, դէպի Ատրիէն դառնալով, անծանօթն ըսաւ։

—Թուցէ անդարմանելի ազդեցի մը պատճառ եղաք այստեղ, պարոն, այլ եւս չէք կրնար մնալ այս գրգռուած դժբաղդ հօր ներկայութեան։ հեռացէ՛ք։

Երիտասարդն հառաչեց։

—կ'երդնուիմ ձեզ, պարոն, թէ յոռի գործ մը չգործեցի ես բնաւ։ եթէ յանցաւոր եմ, առանց իմ գիտնալուս է։

—կը հաւատամ ձեր խօսքին։ Բայց այդ բանը չէք կրնար հակցնել օրիորդ Օռօռի հօրը։

(Շարունակելի)

ծառայութիւն ընդունած է, այս օրերս Տփղիս գնաց, ուր կը գտնուի Նիժնի-Նովգորտի հեծելազունդն, յորում դերգնդապետ է։ Այս Ֆրանսացի իշխան քաջ որսորդ է, և կաւկասոյ ազնուականք վայրի գազանաց մեծ որսեր կը կազմակերպեն ի պատիւ իշխանին։

Ի ՍՈՒԴԱՆ

Օսման Տիկմա իւր մարդոցմէ մաս մը ղրկեց դէպ ի Սուաքին, քաղաքէն դուրս ելնող ամէն մարդիկը դերի վարելու հրամանաւ, յուսալով այս կերպիւ հարկադրել Սուաքինի կառավարութիւնը՝ բանալ քաղաքին դուռները Սուտանցւոց առջեւ։ Օսման Տիկմայի մարդիկը Սուաքինի մօտերէն շատ մը ոչխար գրաւեցին տարին, այնպէս որ մինչ Սուաքինի կառավարութիւնը կը սպառնայ սովամահ ընել Սուտանցիներն, ասոնք ալ Սուաքինի կարգ մը պաշարները կտրել կը սպառնան։

ՍԵՐՊԻԱ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ

Փրիշթինայի սերպ դեր-հիւպատոսին սպանման խնդրոյն մէջ, Պելկրատի կառավարութիւնն այժմ կը սպասէ որ օսմ. նախնական դատարանէն արձակեալ վճիռն հաստատուի բարձրագոյն դատարանէն, յետ որոյ վերտին պիտի խնդրէ օսմ. կառավարութենէն որ դրամական հատուցում լինի սպանելոյն ընտանեաց։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կը լսենք թէ, ըստ որոշման Մայր Դիւանի, Ազգային ժողովն ի նիստ պիտի հրաւիրուի հոկտեմբեր 19ի ուրբաթ օրը, խորհրդակցելու համար Պատրիարքարանի գործոց վիճակին վրայ։

Նիկոմիդիոյ ազգ. երկսեռ վարժարանաց տեսչութեան պաշտօնն ստանձներ է Երուանդ էֆ. Տէր Անդրէասեան, որ ուսեալ և ժրաջան երիտասարդ մ'է և Պարտիզակի պատուաւոր ընտանեաց որդի։

Նիկոմիդիոյ վարժարանաց ուսանողներու թիւն է այժմ աւելի քան 400։

ԱԶԴ.—Երկու դեռահաս մանկանց համար վարժուհի մը կը խնդրուի որ գիտնայ լաւ հայերէն և ըստ բաւականի ֆրանսերէն։ Դիմել ի խմբագրատուն Ազդ.-ին։

ՄԵՍԻՐՈՊ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՀԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻԿ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

Հրատարակեցաւ 4կրդ թերթն որ կը հասնի մինչեւ Omnipotent բառը։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆԻ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Տրապիզոնի Զարչմպա գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Մէհմէտ Խալիլ էֆէնտի։

Գոնեաի Գարաբինար գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Օսման Հիճապի էֆէնտի, գայմագամ Գարամանի։

Նոյն նահանգին Գարաման գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Մուսթաֆա Շեւքրի էֆէնտի, գայմագամ Աքսէքիի։

Նոյն նահանգին Աքսէքի գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Նուրի էֆէնտի, գայմագամ Նէֆթի, եւ իրեն յաջորդեց Գարաբինարի գայմագամ Ամիտ էֆէնտի։

Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ Սուրիոյ արքունի կալուածոց յանձնաժողովի դեր-նախագահ ու վարչութեան տնօրէն Արիֆի էֆէնտիի և Սուրիոյ նահանգին Մէքթուպճի Հիւսէյին Հիլմի էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Պոլսոյ Դատաւորին օգնական Մուսթաֆա Միւնիպ էֆէնտիի և Ադրիանուպոլսոյ Նախ Մէհմէտ Ֆէվզի էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Ավլոնիայի երեւելիներէն Սիրէյա պէյի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ նաւային գնդապետ Խալիլ պէյի և սպայակոյտի գնդապետ Իսհաք ձէվտէդ պէյի։

Երկրորդ կարգի Շէֆգատթ՝ Պէրութի աւստրիական հիւպատոս Հանգուցեալ Պ. Վէքիլբէի աղջկան Տիկին Ֆրիցի։

Ի ԿԱՑՍ · ՊԱՂԱՏ

Դատական Նախարար Վսեմ. Բիզա փաշա և Ոստիկանութեան Նախարար Նազըմ պէյ երէկ կայս. պալատ երթալով, Վեհ. Սուլթանի ինչ ինչ հրամաններն ստացան։

Նազըմ պէյ յետոյ Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ՕՐԱԳԻՐ

Ոստիկանութեան Նախարարութեան կողմէ հետեւեալն հրատարակուած է այս աւուր թուրք լրագրոյ մէջ։

Յակոբ Պարդ Պատրիքոֆ անուն խուզարար մը մէկ քանի ամիս առաջ սայրաքաղաքս եկած եւ Իրաւագիտական վարժարանի աշակերտներէն Տիվրիկցի Գրիգոր, Ղալաթիոյ թղթատարատան ցրուիչներէն Արմենակ, քաղաքային բժշկական վարժարանի աշակերտներէն Համբարձում Պոյաճեան և դատարկաշրջիկ Մարգար ու Երեմիա անուն երիտասարդները խաբելով, ասոնցմէ եւ ուրիշ մէկ քանի անձերէ բաղկացեալ ոճրագործական մասնախումբ մը (Բանդէ) կազմած էր իւր նախագահութեան ներքեւ։ Այս անձ «Պոլսոյ Եղեռնական Մասնախումբ» անուամբ կնիք մը փորագրել տուած և ադով սկսած էր հարուստներէն ըստակ կորզելու նպատակաւ այլ եւ այլ սպառնալիքներ պարունակող նամակներ կնքել, գրամներ պահանջել եւ կայս. հաւատարիմ հայ հպատակներն աղարտել այլ եւ այլ հրատարակութեամբք։ Նոյնպէս ստակ և տեղ չունեցող դատաւաշի հայ տղաքներ խաբելով ոճրագործութեան մղել և այսպէս ժողովրդեան մէջ խել մը սուտ գրոյցներու տեղի տալ։

Ոստիկանութիւնը, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, յետ քննութեան ստուգած է վերոգրեալ պարագայներն, և վերոյիշեալ ՁԼասակար անձերը, բաց ի Համբարձումէ ու Երեմիայէ, ձերբակալած է, ինչպէս նաև այդ մասնախմբին կողմէ իբրև ոճրագործութեան գործիք գործածուած անձերը։

Ոստիկանութիւնը նոյնպէս երէկ ձերբակալած է քսան-քսան և հինգ օր առաջ Թաքքէճի թաղին մէջ դաշոյնով մը փաստաբան Խաչիկ էֆէնտին սպաննողն, որ է Արմենակ անուն 16 տարեկան պատանի մը, որդի ի Պէշիքթաշ Սարգիս պէյի կալուածոց մէջ բնակող հնակարկատ Մկրտիչի։ Արմենակ հարցաքննուելով ըսած է թէ վերոյիշեալ անձերէ Համբարձում Գումգաբուի գառիվերին վրայ իրեն հինգ ոսկի տուած և գրգռած է զինքն ըսպաննելու փաստաբան Խաչիկ էֆէնտին։ Արմենակ յաքած է նաեւ թէ ինք իւր ամբողջ կենացը մէջ այդչափ դրամ մէկտեղ տեսած չըլլալով, ստիպուեր է եղած առաջարկութիւնն ընդունիլ և այդ ոճիրը գործեր է։ Այս նախնական քննութեանց արդիւնքը դիւրի հաղորդուի Դատական Նախարարութեան։

Մասնախմբին կնքոյն հետ գրաւեալ թուղթերէ ու նամակներէ հաստատուած է թէ այդ եղեռնական մասնախումբ՝ միանալով Հնչակ և այլ այդ կարգի լրագիրներու վարչութեանց հետ, վերոյիշեալ խուզարարութեանց ու ոճրագործութեանց ձեռնարկած է՝ միայն նպատակ ունենալով կայս. հայ հպատակներէն ստակ կորզել գաղտնի սպառնալեօք։

Համբարձում, Մարգար և Երեմիա եւս, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, ամէն պարագայի մէջ պիտի ձերբակալուին։

ՄԷՔԼԷՆՊՈՒՐԿԻ ԴՈՒԲՔՍԻՆ

Վեհ. Սուլթանը՝ Մէքլէնպուրկի Դուքսին նուիրած է մէկ քանի լուսանկարներ պարունակող գեղեցիկ Ալպոմ մը։ Այս լուսանկարներ, որք պատրաստուած են Ն. Վեհափառութեան լուսանկարչապետ Ապտուլլահ եղբարց կողմէ, կը ներկայացնեն կայս. Դանձարանը, կայս. պալատներէ մէկ քանին և այլ նշանաւոր հնութիւններ։

Արտաքին գործոց Նախարարութեան արարողապետ Իպրահիմ պէյ այս Ալպոմը յանձնեց Դուքսին, որ իւր ջերմ շնորհակալութիւնները յայտնեց։

ԲԱՐՁՐ · ՄԵԾ-ԵՊԱՐՔՈՍ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն երէկ առաւօտ կանուխ կայս. պալատ գնաց և Վեհ. Սուլթանի ինչ ինչ հրամաններն ստանալով, Բ. Դուռը դարձաւ և հոն երկու ժամու չափ տեսակցութիւն մը ունեցաւ ֆրանսական դեսպան Մոնդէպէլլո կոմսին հետ։

ՎՍԵՄ · ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՓԱՇԱ

Արտաքին գործոց Նախարարութեան խորհրդական Վսեմ. Յարութիւն փաշա երէկ կայս. պալատն մէջ կարեւոր գործերով զբաղած ըլլալով, չկրցաւ իւր պաշտօնատեղին երթալ։

ՊՐՈՒՍԱՑԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Վերջնական կերպիւ որոշուած է որ Մուսանիա-Պրուսա-Բէօթահիոյ երկաթուղւոյ ծրագրին հեղինակ Պ. Նակէլմաքէրս սովորական բացութեամբ պիտի շնորհէ այդ գիծը։ Ելմտական Նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա Նախարարաց Խորհրդոյ կիրակի աւուր Նստին մէջ յայտնեց անուանքն այն տեղերու որոց տասանորդի ներքոց հասոյթք պիտի յատկացուին մէն մի քիլոմէտրի համար արտօնատիրոջ տարեւիք 13,000ական ֆրանքի երաշխաւորութեան։

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ինչպէս որ երէկ համառօտիւ ծանուցինք, Յունաց Պատրիարքարանի Մեծ-Լոգոթէթ Արիսթարքի պէյ, Սամոսի Նախկին իշխան Ֆոթիատի պէյ և Քոնսթանթէն Քարաթէօտորի էֆէնտի շաբաթ օրը եպարքոսական պաշտօնատունը գացին ուր Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ տեսակցութիւն մը ունեցան Պատրիարքարանի գործոց վրայ։ Բ. Դուռնէն ելլելով Ֆէնէրի Պատրիարքարանը գացին։

* *

Էրէյլիի մետրապոլիտ Տ. Կէրմանոս Մեծ. Եպարքոս Քեամիլ փաշայի հրաւիրանօք կիրակի օրը Ն. Բարձրութեան ապարանքը գնաց ի Նիշան Թաշ։ Միեւնոյն ժամուն հոն կը գտնուէին նաեւ Քոսթաքի փաշա և Մեծ-Լոգոթէթ Արիսթարքի պէյ, որք ներկայ գտնուեցան բարձրաստիճան յոյն եկեղեցականին Մեծ-Եպարքոսին հետ ունեցած տեսակցութեան։

* *

Ըստ մասնաւոր տեղեկութեանց Մէնդէսի, կայս. կառավարութիւնը այնպիսի լուծումի մը տալու վրայ է Յունաց Եկեղեցական խնդրոյն, որ չահակից կողմերը գոհացնելու բնութիւն ունի։ Այս որոշումի հաւանաբար այս օրերս հաղորդուի որոց որ անկ է։

ԵԼՏԻ ԳՈՒԼԷԻ ԿԱԶԱՐԱՆԸ

Եէտի Գուլէի Նորակառոյց կազարանին բացումը տեղի ունեցաւ երէկ մեծ հանդիսիւ։ Հրաւիրեալք ժամ 5ին Եէտի Գուլէ առաջնորդուեցան յատուկ կառախումբով մը որ կազարանին առջեւ կեցաւ։ Կազարանին տնօրէն Պ. Սիմէն ընդունեց հրաւիրեալներն, որք կազարանը մտնելով ամէն կողմ շրջեցան և եկան կեցան շէնքին առջեւի հրապարակն, ուր ազօթքներ եղան վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանի և ոչխարներ զոհուեցան։ Վեհ. Սուլթանի լուսանկարչապետ Ապտուլլահ եղբարք նոյն պահուն ամբողջ ներկայից լուսանկարներն հանեցին։ Ներկայ էին Զինուորական Քոնիլ, Ցանձնաժողովոյ անդամ Մահմուտ Համտի փաշա և կայս. առաջին թիկնապահ Մէհմէտ փաշա, որք Վեհ. Սուլթանին կողմէ յատկապէս ղրկուած էին, ինչպէս նաեւ Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց Նախարար Բահիթ փաշա, Քաղաքապետ Բրաման պէյ, Ոստիկանութեան Նախարար Նազըմ պէյ և այլ բարձրաստիճան պաշտօնատարք։

Բարեմաղթութեանց աւարտումէն յետոյ Բահիթ փաշա և Մահմուտ Համտի փաշա յաջորդաբար բանախօսութիւններ արտասանեցին, որք ներկայից կողմէ ծափահարուեցան։

Յետոյ ներկայք առաջնորդուեցան կազարանին մէկ սրահն, ուր ճոխ շքբասեղան մը պատրաստուած էր։ Տնօրէն Պ. Սիմէն բանախօսութիւն մը ըրաւ և խօսքն աւարտեց ջերմ բարեմաղթութիւններ ընելով վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանի։ Ներկայք «կէցցէ»ներով ու ծափահարութեամբ պատասխանեցին։

Հրաւիրեալք այլ և այլ ըմպելիներով եւ ուտելիքներով պատուասիրուելէ յետոյ մեկնեցան մասնաւոր կառախումբով։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն, հոկտեմբեր 7ին Հալեպի մէջ 38 հոգի մեռած են հնտախտէ, Ուրֆայի մէջ 3 և Հարիմ գաւառակին մէջ 1։ Անտիոքի մէջ եւս հնտախտ երեւան ելած ըլլալով, երկու հոգի բռնուեր են։

Սուրիայէն եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ հոկտեմբեր 5ին Համա գիւղաքաղաքին մէջ 8 հոգի հնտախտէ բռնուելով, ասոնցմէ 4 և առաջուան բռնուածներէն 3 հոգի մեռած են։ Հոկտեմբեր 6ին նոյն տեղը 8 հոգի բռնուելով, ասոնցմէ 2 և առաջուան բռնուածներէ 3 հոգի մեռած են։ Նահանգին միւս կողմերն հնտախտի որևէ դէպք չէ պատահած։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՔԱՐԱՓՈՒՆՔ

Կ. Պոլսոյ քարափանց շինութեան մենաշնորհի վերաբերեալ պարմանագիրը քննելով Նախարարաց Խորհրդոյ կիրակի աւուր նստին մէջ, տեղեկագիր մը պատրաստուեցաւ և կայս. պալատ մատուցուեցաւ։

Գեղարուեստից վարժարանի քննութեանց թուականը մօտեցած ըլլալով, աշակերտաց կողմէ պատրաստեալ գծագրութիւնք ի տես հասարակութեան պիտի դրուին վաղուընէ սկսեալ մինչեւ ամսոյս 23րդ օրը։ Փափաքողք կրնան դիմել նոյն վարժարանն, որ կը գտնուի Թոփքաբուի պալատան մէջ արքունի Փողերանոցին դիմացը։

—Պէշիքթաշի մէջ ծագի հիւանդութիւն երթալով կը սաստկանայ, Վերջին անգամ այդ հիւանդութենէն 17 մահեր պատահած են։ Բժիշկներն ու թաղապետութիւնը թէև ամէն ջանք ի գործ կը դնեն պատուաստի գործողութիւն կատարելու, սակայն ժողովրդեան մեծ մասը չներկայանար, որով ցարդ 200 հոգի միայն պատուաստուած են։ Ծագի հիւանդութիւնը Ղալաթիոյ մէջ եւս երեւան ելած է և մահ կը պատճառէ։

—Մայրաքաղաքիս չուէտական նախորդ դեսպան Պ. Ռէօթէրսքիօլտ, որ Բեդրսպուրգի դեսպան անուանուած է, երէկ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

Արտաքին գործոց Նախարարութեան Թարգման Միքայէլ էֆէնտի մինչեւ շաբաթուան գնաց և յանուն վսեմ. Նախարարին ողջերթ մաղթեց։

—Կայս. հրամանաւ՝ գեղարուեստից շքադրամ մը տրուած է Նկարիչ Պ. Էմիլ Տէլլասուտայի, որդի գեղարանաց քննիչ Ֆիգ փաշայի։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱԳԻ

Նոր Թատրոնի ֆրանսական նորակազմ խումբը, որուն Մարսիլիայէ մեկնումը ծանուցինք անցեալ շաբթու, այս առաւօտ մայրաքաղաքս հասաւ Բաքէ ընկերութեան Մէնդերէլէ շոգենաւով։ Խումբը կը բաղկանայ 36 հոգիէ, 19ը կին և 17ը այր։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՈՒՄՊԷՐԴՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐ ԵՒ Պ. ՖՐԻՍՓԻ ՄԻԼԱՆ, 19, (Ա. Հ. Գ.)— Ումպէրդոյ Թագաւորն այսօր ընդունեց իր Նախարարաքարտուղար, Պ. Ֆրիսփի, որուն հետ բաւական երկարօրէն խորհրդակցեցաւ։

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ Ի ՊԵԼՃԻԱ

ՊՐՈՒՍԷԼ, 19, (Ա. Հ. Գ.)— Այսօր տեղի ունեցաւ Պելճիոյ Նահանգային ժողովներուն կէսին վերանորոգման քուէարկութիւնը. ազատականք կը պահեն իրենց դիրքն եւ ստուար մեծամասնութեամբ վերընտրուեցան։

ՊԱՀԱՆԵՒԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՊՈՒԷՐԼԻԳ, 20 հոկ.—Կարոլ Թագաւորը վաղը Փրթէշտի պիտի երթայ Դանուբի վրայ նոր կամուրջին շինութեան սկզբնաւորման ներկայ գտնուելու։

ՍՈՖԻԱ, 20 հոկ.— Պարոն Սգամպուլովի հիւանդութեան վրայ օտար երկրաց մէջ հրատարակեալ լուրեր խիստ չափազանց եալ են։ Նախարարապետն աչց տարկարութենէ մը կը նեղուի, որով մի քանի օր իր սենեկին մէջ մնալու հարկադրեալ է, բայց իր ընդհանուր առողջական վիճակը լաւ է։ այսօր մի քանի բարձրաստիճան պաշտօնատարք ընդունեց։ Մաքս Էմմանուէլ իշխանն եւ իր քոյր՝ Ֆիլիպէէն հոս եկան։

Կ. Պոլսոյ գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Եւրոպեան կարգ մը հեռագրեր չեն հասած. Հունգարիոյ և Սերպիոյ մէջ հեռագրաթելերուն աւրուելուն պատճառաւ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 9 Հոկ.

Օսմանեան Քոնսոլիտ

Երէկ երեկոյ գոց. (Մէյ-գոց. Ն. Մէրի	19	27
Առաւօտուն բացուելիս	19	28
Կէս օրին »	19	28 1/2
Թահվիլաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ	80	8
» » ժամ 5ին	80	15

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹԳԻՐՔ

Ֆոքսաուքիւն	A. Մէրի	41
»	B. »	22 7/8
»	C. »	19 28

ԲԱԺԱՆԵՑՈՒՄՔ

Օսմէնիէ ժէնէրալ	Ազգ. Լ.	5 2
Բրէսթ ժէնէրալ	Ամ. »	9 25
Պանք ոբ Գոնս	» »	7
Սու Շանժ էվլէրէր	» »	4 35
Թրամուէյ	» »	522 1/2
Բուսէլի երկաթուղի	Ֆր	78 7/8
Համմէրսքրաթ Լավրիսի	Դ. գ.	150

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄԱՅ

Օսմանեան ոսկի	ՊՀ.	100
20 ֆրանքոց	»	87 13
Անգլիական ոսկի	»	110 3
Մարք (գերմանական ոսկի)	»	107
Իմպերիալ	»	21 30
Գիրմիզի	»	51 12
Ռուսական Թղթադրամ	»	7 60
Մէճ. արծաթ. (մարք)	»	168
Վենգոց	»	108
Լիրեանոց	»	102 80
Մէքսիկ	»	100 10
Թառէնէ	»	— —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 20 Հոկտեմբեր, ժամ 3 վայր 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98	80
» » 4 1/2 %	106	47 1/2
Օսմանեան քոնսոլիտ Մէյ Դ.	18	30
Օսմանեան երկաթուղի	79	
» Բէյրութի բաժնեթուղթ	812	50
Պանք Օթոման	620	
Դիւրամ Լիոնէ	775	
Ռուսական Ռանթ 5 %	94	05
Հնչակեան 5 %	473	75
Զիհարիէ Թիւրք (1890)	408	75
Նէթիոնալ Միտիլլա	491	25
Պանք ոբ Բարի	848	75
Սամ. մաքս. արժէթուղթ	—	—
Մուէիրի ֆրանքը	2385	
Ոգանիսան ապրանքի	75 3/4	
Լիոն Թէնթօ	—	—
Մէճիտիէ	—	—
Լէյ Շարպրի վրայ	25	28

Լոնտոն, 20 Հոկ. ժամ 5 վայր 15 երեկոյ

Ռէնտ բանկիսթ	91	12 16
Սամ. » Մէրի Դ.	18	
» » » Ա	41	
» » » Բ.	23 7/8	
» » » Դ.	18	

Ֆոքսաուքիւն 1877	100	
Պանք Օթոման	14	1/2
Եգիպտական միացեալ (Ֆունտիկ)	96	3/8
» առանձ. (բրիմիէրմիք)	100	3/4
Յայրա Սանթի	95	1/2
Տօմանիալ (փոխառ. Թանչիր)	102	
Հելլենական 5 %	92	
Մանրագոյն »	—	—
Ռուսական 1889	—	—
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25	33

Վիեննա, 20 Հոկտ. ժամ 4 վայր —

Օսմանեան երկաթուղի	37	40
» Լիբիի բաժնեթուղթեր	135	
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	115	10

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 20 Հոկտ. ժամ 11 ի — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	93	86 1/4
Օսմանեան քոնսոլիտ Դ.	18	25
Օսմանեան երկաթուղի	79	25

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ԱՏԵԱՆ

ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ՏԷՐ ՍՈՒՔԻԱՍ ՔԱՀԱՆԱՅԻ ՎՐԱՑ ԱՏՐՃԱՆԱԿ ՊԱՐՊՈՂ ՅԱԿՈԲԻ ԵՒ ԻՒՐ Ի ԸՆԿԵՐԱՑ

1890 Հոկտեմբեր 8 Բ.

ՆԻՍՏԱ.

Երէկ, Եղեռնադատ ատեանին առջեւ տեղի ունեցաւ Մայր Եկեղեցւոյ աւագերէց Տ. Սուքիաս քահանայն սպաննել փորձող Յակոբի և իւր ընկերաց դատավարութիւնը։ Դատարանի դրան առջեւ 400 հոգւոյ մօտ բազմութիւն մը խռնուած՝ դրան բացուելուն կ'սպասէր անհամբեր։ Ժամ 7ին բացուեցաւ դատարանն և ժողովուրդը ներս խուժելով՝ բազմեցաւ ունկնդրաց յատուկ նստարաններուն վրայ։ Ամբաստանելոց յատուկ նստարանին վրայ շարուած էին 20-25 տարեկան երիտասարդներ իրենց յանցանաց ատիճանին կարգով. ամենուն գլուխը կը գտնուէր Պարտիզակցի կառապան Յակոբ որ եկեղեցւոյ մէջ Տ. Սուքիաս քահանայի վրայ ատրճանակ պարպած էր։ Սորա քովը կեցած էր Ակնցի Փիլիպոս փերեզակ, 22 ամեայ անձ մը որ Յակոբին զէնք, դրամ և այլն հայթայթած էր։ ապա կուգար Մինաս Թեփավաճառ, 22 տարեկան, սա ալ ոճրագործը պաշտած էր։ Վանեցի Վարդան 22 տարեկան պատանին եւս Մինասի մեղսակից էր։ իսկ Սեբաստացի ատրճանակագործ Համբարձում 22 տարեկան, Տիվրիկցի հացագործ Նշան 25 տարեկան, Սեբաստացի դարբին Յովակիմ 22 տարեկան, ճաշարանի սպասաւոր Գարահիսարցի Արթին 24 տարեկան, Այնթապցի Ջուլհակ Աւետիս 27-28 տարեկան եւ Պարտիզակցի Ֆիսան 21 տարեկան Պետրոս, ուղղակի կամ անուղղակի քիչ թէ շատ գործակցութիւն ունեցած էին Յակոբի եւ Փիլիպպոսի հետ եւ վերջին ՁԼասակար ու գրգռիչ թղթեր գրանուած էր։ Ոճրագործին դէմքը շատ տժգոյն էր եւ վոխտ. յայտնի էր որ դեռ հիւանդ էր։ միւսներն առանց բացառութեան գրեթէ կայտառ եւ առոյգ, հաշիւ տխուր մելամաղձոտութիւն մը կը նշմարուէր նոցա դիմաց վրայ։

Ունկնդրաց մէջ կը նշմարուէին ռուսական դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Մաքսիմով եւ այլք որք նախագահական աթոռին ետին մասնաւոր տեղ մը նստած էին։

Ժամը 8ին քառորդ մնալով դատաւորին խորհրդականները բացուելով երեւեցան նախագահ Վասիֆ պէյ եւ անդամք Էմին էֆէնտի, Հագգը էֆէնտի, Եանգօ եւ Մոստիչեան Յարութիւն էֆէնտիք։ արդէն իրենց տեղերը գրաւած էին ընդհ. դատախազ Մէհմատ պէյ եւ քարտուղար Ազմի պէյ։ Փաստաբանաց շարքը կը կազմէին Շէհրի էֆէնտի, Իզզէթ պէյ, Շամտի, Հասան Բիգա և Գէորգ Ալիքսանեան էֆէնտիներն։

Առաջին անգամ խօսք առաւ Վսեմ. Նախագահն եւ ամբաստանելոց կարգաւանունը, տարիքն և արհեստն հարցնելէ վերջ հետեւեալ կերպով աւարտեց։ «Դո՛ւք, Օսմանեան երկրէն մաս մը գատելով Հայաստան անուամբ գատ եւ անկախ կառավարութիւն մը կազմելու նպատակաւ ուզած էք հայ հաւատարիմ հպատակներ ապստամբեցնել, որու համար ալ ընկերութիւն մը կազմուած է եւ դուք ալ անոր անդամակիցներէն գտնուած էք։ Այս ընկերութիւնը տեղւոյս մէջ գինուորագրութեան կ'աշխատի և իւր նպատակին խոչընդոտ եղողները սպաննել կը փորձէ, ինչպէս սաստ մէկ օրինակն ալ արուած է անցեալներն ի Գուգաբու եկեղեցւոյն մէջ տէր Սուքիաս անուն աւագ քահանային վրայ հրազէն պարպուելով. (բարեբաղդաբար ոչ մէկ վնաս պատճառելով գնդակը վրիպեր է։) Սոքա իրենց այս գործին արգելք եղողները վախցնելու համար միջոցներ ի գործ դրած են։ Նոյնպէս, Հայաստան մը կազմելու գաղափարով սոյն խուզարարաց ընկերութեան անդամներէն մի քանին, ի Մէրճան խանի մը մէջ ատենաբանութիւն ըրած ատեններն, ձեզմէ մէկ քանին հոն ներկայ գտնուած են, մէկ քանիներնուդ վրայ ալ գրգռիչ թուղթ և լրագիրներ գտնուած են։ ահա այս բաներուն համար ամբաստանուած և հոս բերուած էք, և այժմ թղթերնիդ պիտի կարդացուին, մտիկ ըրէք։»

Դատարանի քարտուղար Նազմի պէյ կ'սկսի կարդալ ամբաստանիչ ատենի տեղեկագիրն որ է հետեւեալն։

ՊԱՏՃԷՆ ԱՄԲԱՍՏԱՆԱԳՐԻ

Կառապան Պարտիզակցի Յակոբ Հազարեան, փերեզակ Փիլիպպոս, Երիզացի թեփավաճառ Մինաս, Ապուտ էֆէնտի խանի սրճագործ Վանեցի Վարդան, ատաղձագործ Սեբաստացի Համբարձում, Տիվրիկցի հացագործ Նշան, Սեբաստացի դարբին Յովակիմ, Գարահիսարցի Ջուլհակ խոհարար Յարութիւն, Այնթապցի Ջուլհակ Աւետիս,

մուճակարար Պետրոս Դէորգեան, ամբաստանեալ են իբրեւ անդամ խուզարարաց ընկերութեան մը, որ կազմուած է Օսմանեան Տէրութեան մէկ մասն ամբողջն բաժնելով Հայաստան անուամբ անկախ կառավարութիւն մը կազմելու չարանիւթի նպատակաւ հայ ժողովուրդը կայս. կառավարութեան դէմ ապստամբեցնելու, և այն հաւատարիմ հպատակներն որոնք իրենց խօսքերէն չի խաբուին՝ սպաննելու և անհետացնելու համար։ Այս մարդիկ ամբաստանեալ են նաեւ իբրեւ մեղսակից Տէր Սուքիաս քահանային վրայ ատրճանակագործութեամբ սպանութեան փորձին, որ սեպտ. 14ի շաբաթ օրը Գուգաբուի Հայոց եկեղեցւոյն մէջ տեղի ունեցաւ կրօնական արարողութեանց միջոցին։

Կ. Պոլսոյ նախնական դատարանի հարցաքննիչ դատաւորին կողմէ կատարուած քննութեանց և օրինական գործողութեանց վրայ ամբաստանիչ ատենին կողմէ հոկտ. 2 թուով հաղորդուած տեղեկագրոյն համեմատ, Յակոբի, Փիլիպպոսի, Մինասի, Յարութիւնի, Աւետիսի և Պետրոսի խոստովանութեամբ ապացուցուած է թէ, Յակոբ, Փիլիպպոս, Մինաս, Վարդան, Համբարձում, Նշան, Յովակիմ, Յարութիւն, Աւետիս և Պետրոս անդամ են ՁՀայաստան կազմակերպելու երեւակայական նպատակաւ կազմուած խուզարար ընկերութեան, որ Հայ ժողովրդեան միտքը գրգռելով, զօրք գրելով, մարդ սպաննելով և այլ կարգ մը հանրային բարեկարգութեան խանգարիչ արարքներով յեղափոխական ընթացքի մէջ գտնուած է։

Վարդանի ձերբակալման պահուն իւր վրայէն բռնուած են Հայ ժողովուրդը յապստամբութիւն յորդորելու նպատակաւ ի Մարսիլիա և Լոնտոն հրատարակուող Ազդեր- և Հնչակ լրագրաց թիւեր, որոց ի Թուրքիա մուտքն արգիլեալ է, ինչպէս նաեւ ուրիշ ՁԼասակար թուղթեր։

Դարբին Յովակիմի խանութին մէջ ալ խուզարկութիւն կատարուելով, գտնուած են Ազդեր- լրագրոյն բաժանորդ գրուելու համար յիշեալ լրագրոյն խմբագրութեան ուղղուած նամակ մը՝ որոյ ստորագրութիւնը անծանօթ է, նաեւ Գուգաբուի դէպքերուն մասնակցող խուզարարներէ միոյն՝ Նաղարէթի՝ վիճակին վերաբերեալ թղթակցութեան սեւագրութիւնք, որ Սպարապետի Դրան զինուորական ատենին առջեւ դատապարտուած էր։

Հայագործ Նշան և Համբարձում միջնորդած էին Մաճառ թաղը բնակող Տիգրանին տունը զրկելու և պահելու զՅակոբ, որ Տէր Սուքիաս քահանային վրայ հրազէն պարպած է։ Նշան՝ յիշեալ Յակոբին պահուրտած տունը մնալով դիշերն հոն անցուցած է, ըստ խոստովանութեան Նշանի և Համբարձումի։

Նոյն տան մէջ Տէր Սուքիաս քահանային վրայ հրազէն պարպուելուն վրայ խօսուելով, Նշան ըսած թէ «Յաճատ վարդապետը վիրաւորող Սահակն ալ երեք օր պահելէն յետոյ Պուլկրիա զրկեցինք», ինչպէս իմացուած է Յակոբ։

Ամբաստանութիւնն այս ամէն ապացոյցներով հաստատուած լինելով, յիշեալ անձինք ի դատ կը քաշուին, իբրեւ հեղինակ վերոյիշեալ ոճրին։

Այս պաշտօնագրոյ ընթերցումէն յետոյ, Վսեմ. Նախագահը դարձեալ խօսքն ամբաստանելոց ուղղելով ըսաւ. «Լսեցիք, ինչ որ կարդացուեցաւ կարծեմ կրկնելու պէտք չ'կայ, ամենքդ ալ հասկցաք.» ամբաստանեալք իրենց հաւանութիւնը յայտնեցին. այժմ կարգն եկած էր ընդհանուր դատախազին, ոտք ելաւ Մէհմատ պէյ և գրաւոր պարտաստած իւր հակիրճ տեսութիւն

Մինաս և Վարդան զինքը Բերայի կողմը տարած են. խոստովանած է նաեւ թէ Փիլիպոս տասնապետ էր և ինքը պարզ զինուոր։

Փիլիպոս ըսած է թէ տէր Սուքիասը սպաննելու համար Արթինին ղրկած Ցակոբ անուն անձին զէնք դրամ տուեր է եւ ցրուելու համար ալ «ըստ պատժ. օրինաց, սուրբ գործին արգելք եղողներուն վարձատրութիւնը մահ է» տողերը նշանակուած եւ ի ստորեւ «Պոլսոյ հայ ապստամբական ժողովք» բառերով ստորագրուած հայ տառերով եւ լեզուով 16 կտոր յայտարարութիւն յանձնած է և թէ Ցակոբ տէր Սուքիաս քահանային ձեռք մը տարձանակ պարպելէ վերջ իւր խանութը եկեր ապաստաներ, ինքն ալ զայն առնելով Մինասին յանձներ, վերջը, Մինաս եւ Վարդան Ցակոբն ալ միասին Բերայի Թաքսիմի կողմերը տարեր են։

Փիլիպոսի մէկ ուրիշ յայտարարութեանը համեմատ, Տէր Սուքիասի խընդրէն մէկ երկու շաբաթ առաջ, Արթին, Մինաս, և դեռ չի ձերբակալուածներէն Պաղտասար, Հովանոցավաճառ Գիրգոր, միասին, Սեդրաքին և դպրոցական Գրիգորին քով գնացեր են, հոն դպրոցական Գրիգոր իրենց ըսեր է թէ «եթէ կ'ուզէք ընկերութեան մէջ մտնել և գործ մը տեսնել, մէջերնէդ մէկն ընտրեցէք, ես անոր հետ կը տեսնուիմ և եթէ ընկերութեան մէկ հրամանը կ'ըլլայ կամ լրագիրը կուգայ, ձեզ կը ղրկեմ,» ասոր վրայ Փիլիպոսի ընկերները զինք կ'ընտրեն և դպրոցական Գրիգորն ալ կ'ըսէ. «Ընկերութեանս կանոնագիրը կը տրամադրէ որ լրտեսներն սպաննուին, Տէր Սուքիասն ալ պիտի մեռցնենք, մարդ մը գտէք այս գործը գլուխ հանենք. Զուիցերիոյ մէջ եղածին պէս ամէն մարդ մէկ պիտի ըլլայ, հարուստ, աղքատ, գիւղացի ամենքն ալ հաւասար պիտի ըլլան», այն ատեն իրենք կը հարցնեն թէ «Խաչիկ էֆէնտի՞ն ալ լրտես է, ա՞յն ալ պէտք է սպաննել։» Գրիգոր կը պատասխանէ թէ «Դուք անոր մի խանուիք, Տէր Սուքիասը զարնելու աշխատեցէք։»

Ասոր վրայ Փիլիպոս Արթինը կը գտնէ և զայն Ցակոբին կը ներկայացնէ, ան ալ տէր Սուքիասը սպաննելու համար իւր տարձանակը Ցակոբին կուտայ, Սեդրաքէն առած մէկ ուրիշ տարձանակն ալ կուտայ որպէս զի Աւետիսին տայ։

Մինաս ալ կը խոստովանի թէ երբ Փիլիպոս, Ցակոբ իւր խանութը բերելով «այս մարդը տէր Սուքիասը սպաննեց, ասիկայ տեղ մը պահէ» կ'ըսէ, զայն կ'առնէ տունը կը տանի. վերջէն, Փիլիպոս և Վարդան, զայն պահելու համար անկէ առնելով ի Բերա Թագսիմի մօտերը կը տանին. Վարդանի համար Փիլիպոսի և Ցակոբի ըսածներէն զատ, ձերբակալուած միջոցին վրան, Լոնտոն եւ Մարսիլիա հրատարակուող և հայ ժողովուրդը գրգռող եւ արգիլեալ հայատառ Արմէնիա եւ Հընչակ լրագիրները գտնուած են որոց երկուքին վրայ «Հնչակեան հայ ընկերութեան ժողով ի Պոլիս» բառերով և զինանշանով կնիք մը զարնուած է. նաեւ ուրիշ խել մը գրգռիչ թուղթեր գտնուած են, որոնք իրեն խռովարար մէկը ըլլալը կ'ապացուցանեն։

Համբարձում եւ Նշան ոճրագործ Ցակորը ի Մաճառ Տիգրանին տունը տանելով պահուելուն օգնած են։ Նշան գիշեր մ'ալ Ցակորին հետ Տիգրանին տունը պառկեր է և հոն տէր Սուքիասի խնդրոյն վրայ խօսք եղած ժամանակ Նշան ըսեր է թէ տէր Տաճատն Արթինը և վիրաւորող Սահակն 3 օր պահելէն վերջ Պուլկարիա ղրկած են։ Ասոնք Ցակորի խոստովանութեամբ հաստատուած են։

Գալով Ցովակիմին, ասոր խանութին մէջ Աբդիէ լրագրոյն բաժանորդագրուելու նպատակաւ, անընթեռնելի ստորագրութեամբ լրագրոյն խմբագրոյն ուղղեալ նամակ մը գտնուած է, եւ Գում-գաբուի դէպքին առթիւ զինուորական տաճկի առջեւ դատապարտուող Նազարէթին վիճակը տեղեկացնող թղթակցութեանց ընդօրինակութիւն մը, որով իրեն ալ միւսներուն ընկեր եղած ըլլալը ապացուցուած է։

Նաեւ Արթին, դեռ չձերբակալուող քանի մը խռովարարներուն անունները իմացուցեր եւ կ. Պոլսէն էջմիածին ղրկելէ եւ հոն զինելէ վերջ, Վանայ կողմերը ապահովութիւնը խախտելու նպատակաւ հայ ժողովուրդէն մի քանիները գրգռեր և ասոնք ղրկելու համար խռովարար ընկերութեան անդամներուն հետ քանի մ'անգամ տեսակցեր է։ Նաև ընկերութեան կողմէ իմաց տրուած անձերը սպանելու համար մարդիկ պատրաստեր է և Մէրճանի մէջ ներկայ գտնուած և մը-տիկ ըրած է անկախ Հայաստան մը հաստատելու նպատակաւ ատենաբանութեան մը զոր խռովարարներուն գլխաւորներէն մին ի ներկայութեան Փիլիպոսի, Մինասի և այլոց արտասաներ է։ Աւետիս ալ, յայտարարած է թէ Արթինի առաջարկութեամբ զինուոր գրուելով տէր Սուքիասը սպաննելու պաշտօն ունեցող Ցակորի հետ չրջելու համար պարտաւորութիւն ստանձներ է։ Ցակոբ իրեն դաշոյն մը տուեր է, և նորա հետ Փիլիպոսի խանութ գացած ժամանակ, Փիլիպոս ալ ատրճանակ մը յանձներ ու պատուիրեր է որ տէր Սուքիասը սպաննելու համար Ցակորի օգնէ, սակայն ինք կ'ըսէ թէ քահանային վրայ ատրճանակ պարպուած մէջտեղին ներկայ գտնուած չէ։

Պետրոս ալ կ'ըսէ թէ Արիստակէս անուն անձ մը, որ դեռ չէ ձերբակալուած, զինք համոզեր է որ Արթինի քով երթայ, նա զինք Պաթում երթալու համար զինուոր պիտի գրէ, ի վերջոյ ինքն ալ անունը արձանագրել տալու համար, Արթինի հետ Նարլը-գաբուի եկեղեցին գընացեր և հոն դեռ մի քանի հոգի եւս գըտեր են որոնք յայտներ են թէ Պաթում երթալուն յետաձգում է։

Անկէ ելնելով Ղալաթիա եկեր են և հոն, քիչ պեխերով պատանի մը զոր Արիստակէս ճանչցուցած էր իրեն կ'ըսէ թէ «այս օր քուէ քաշեցինք, քահանան սպաննելու քուէն ինձ ելաւ, դուն ալ միասին պիտի գաս» եւ ատրճանակ մը կը յանձնէ։ կ'ելլեն այդ պատանիին հետ Պոլսոյ կողմը կ'անցնին եւ 3 օր Սամաթիա, Գում-գաբուի կողմերը շրջելէ վերջ, պատանին «քահանան ուրիշը պիտի զարնէ եղեր» կ'ըսէ եւ ատրճանակն ետ կ'առնէ։

Հետեւաբար, Տէր Նախագահ, կը պահանջեմ որ սոքա հարցաքննուին եւ դատավարութիւնին տեղի ունենայ։»

* * *

Ընդհ. դատախազի այս տեսութեան վրայ կարգն եկած էր ամբաստանելոց հարցաքննութեանց, ուստի Վսեմ. Նախագահն առաջին ամբաստանեալէն սկսելով հետեւեալ կերպիւ հարցաքննեց։

—Ն-Խ. Ցակոբ, պատմէ տեսնենք ինչպէ՞ս եղաւ։

—Ց-կ-Բ. Ատեն մը հիւանդութիւն մը եկաւ վրաս, չէի կրնար աշխատել, տեղս մարդ մը դնելով գործէ դադրեցայ. օր մը Սիրքէշիի սրճարաններէն մին նստած ատենս, Արիստակէս անուն անձը եկաւ եւ զիս գաղտնաբար դուրս կանչելով ըսաւ թէ սանկ գօմիթէ մը կայ, զինուոր պիտի ղրկեն, շատ ղրկեցին եւ դեռ պիտի ղրկեն, դուն ալ կը գրուիս։ ես ալ «եթէ իրօք այդպէս բան մը կայ, շատ աղէկ» ըսի եւ անունս գրեց, նաև Համիտիկս ալ ուզեց առաւ։ եւ միասին Արթինին քով գնացինք։ Արթին ըսաւ թէ երեքշաբթի օր քեզի պիտի ղրկենք, երեքշաբթի եղաւ գացի, միւս շաբթուան յետաձգեցին, օր մ'ալ ըսին թէ քեզ տեղ մը պիտի տանինք հոն մեր մեծերը պիտի տեսնեն եւ պատկերդ պիտի հանենք։ Ուստի Արթինի հետ որոշեալ տեղը գացինք։ Գում-գաբու սրճարան մը նստեցանք, սպասեցինք, ոչ եկող կար ոչ գացող. մէկ մ'ալ Ահարոն անունով մէկը եկաւ, կէս ժամ վերջ ուրիշ մ'ալ, ժամէ մը վերջ Պետրոսը եկաւ, ժամանակը կ'անցնէր, երեկոյ եղած էր, մենք պիտի երթայինք, մեզ ըսին որ քանի որ այսչափ սպասեցիք քիչ մ'ալ համբերեցէք, կարելի է սպասած անձերնիդ կուգան. վերջապէս քիչ մ'ալ սպասեցինք մարդ չեկաւ եւ ահա ոտք ելանք երթալու ես Արթին, Պետրոս եւ Ցակոբ. (Ահարոն իր գործին գացած էր). սոքա մեզ գինետուն մը առաջնորդեցին ես չէի խմեր, իրենք սկսան խմել, անկէ ելանք ուրիշ գինետուն մը մտանք, հոն ալ խմեցին, իրարու հետ խել մը խօսակցեցան. վերջապէս ես գործ ունիմ պիտի երթամ ըսի։ Արթին ալ երթամ էֆէնտիին հարցնեմ քու գործիդ համար, ըսաւ, եւ անկէ իրարմէ զատուեցանք. հետեւեալ օրը Արթին երեւցաւ եւ «գործը փոխուեցաւ գուն տեղը չպիտի կրնաս երթայ» ըսաւ. իրեն հարցուցի, ինչո՞ւ այդպէս, պատասխանեց թէ այսպէս որոշուած է, մինչեւ որ հրաման չի գայ տեղդ չպիտի շարժիս, եւ վերջապէս . . . գուն Գում-գաբուի եկեղեցւոյն քահանայն՝ տէր Սուքիասը պիտի զարնե՞ս, այսպէս որոշուած է. որչափ որ այս գաղափարին հակառակեցայ անկարելի եղաւ զիրենք համոզել. որոշուած է պէտք է ընես ապա թէ ոչ քեզի կ'սպաննենք ըսին, ի՞նչ կրնայի ընել, համակերպեցայ։ Արթին զիս փերեզակ Փիլիպոսին քով տարաւ, Փիլիպոս ըսաւ թէ քեզի ստակ կուտանք կը փախցնենք, մի վախնար, պէտք է այս գործը ընես, վաղը եկուր զէնք տամ ըսաւ, հետեւեալ օրը գացի, վեցհարուածեան տարձանակ մը և 16 հատ ալ գրուած թղթեր տուաւ, կ'երեւայ թէ ինքը գրեր է, քահանան զարնելէդ վերջ այս թղթերն ալ հոն ցըրուէ ըսաւ. 4—5 օր թափառեցայ առանց համարձակելու քահանան զարնել թէպէտ մէկ երկու անգամ իրեն պատահեցայ. իրիկուն մը նստած կը մտածէի, հայրս տեսայ և իրեն ըսի թէ «հայր, եկեղեցին թուղթ փակցուցեր են քահանան պիտի զարնեն, իմացա՞ր։» հայրս բարկացաւ և ըսաւ թէ չ'ըլլայ որ այդ տեսակ գործերու մէջ գտնուիս, քու գլուխդ կը կտրեմ։ Արթին դարձեալ զիս եկաւ գտաւ և եթէ քահանան չի զարնես մենք քեզ կ'սպաննենք ըսաւ, Աւետիսն ալ ինձ ընկեր տրուաւ, հետը միասին մէկ երկու օր պտըտեցանք. մտածեցի թէ անկարելի պիտի ըլլայ օձիքս ազատել չէի ուզեր ալ մարդասպանութիւն ընել. քանի անգամ քահանան տեսած էի բայց բան մը չէի ըրած. մտածեցի կեղծ բան մը ընել. գացի եկեղեցի և ատրճանակը բարձրէն օդին մէջ պարպեցի, այնպիսի ձեւով մը որ մէկու մը չի պատահի։

—Ն-Խ. Եկեղեցին մարդ չ'կա՞ր։

—Ց-կ-Բ. Կար, բայց ես այնպէս մը ըրի որ պարապը գնաց։

—Ն-Խ. Դուն ըսէ տեսնենք, Փիլիպոս, ի՞նչպէս եղաւ։

—Փ-ղ. Մէկը եկաւ ինձի ըսաւ թէ դուն տաճկաց թաղը բնակելուդ համար կը կասկածին թէ մի գուցէ լրտես ըլլաս. գնա՛յ Օգ Մէյտանը Արթին մը կայ գտիր, իրեն ըսէ որ դրամ, թուղթ և զէնք պիտի բերեմ քահանան սպաննելու համար և այս պիտոյքները քու քովդ պիտի ձգեմ. ես չեմ կրնար երթալ ըսի, զիս վախցուցին քեզ կ'սպաննենք ըսելով, անկարելի եղաւ ինձ դիմդրել, գացի Արթինը գտայ պէտք եղածը ըսի. Արթինը քահանան սպաննելու մարդ կայ, ըսաւ. դրամ, զէնք և թղթերը իմ խանութս բերին և ինձ յայտարարեցին որ Ցակոբ անունով սապէս մարդ մը պիտի գայ այս զէնքը անոր տուր. ես զէնք չի տուի. առաւօտ մը կանուխ Ցակոբ եկաւ և զէնք ուզեց, ես ալ ըսի թէ քահանան Երուսաղէմ փախեր է. ո՛չ, պատասխանեց Ցակոբ։ ես անոր տեղը դիտեմ, ան յանձնեց Ցակոբ։ ես անոր տեղը դիտեմ, ան տեղ մը գացած չէ՛, դուն դրամ ու զէնք տուր ես անոր ֆէրզը կը գտնէ։ Վերջապէս ուրբաթ առաւօտ մ'էր տեսայ որ Ցակոբ հեւալով եկաւ. «քահանան զարկի ե՛լ ինչ պիտի ընես ըրէ զիս պահէ» ըսաւ. ելանք ճարահատեալ. գաղվէի Վարդանը կը

ճանչնայի անոր տարի, հայրենիքէն նոր եկած է քանի մը օր պահէ ըսի. շատ աղէկ, բայց մեր խանը գիշերը մարդ չի պառկիր, բայց ատոր տեղ մը կը գտնամ ըսաւ եւ առաւ մեզ Նշանին տարաւ. Նշան պահելու համար դրամ ուզեց. մենք հաւանեցանք տալու։ 10 մէճիտ ձգած էին ծախքի համար, 120 ղրուշը ասոր ծախքը ըրի. հետեւեալ օրը զիս ձերբակալեցին, եղածը այս է. միայն թէ ամբաստանագրի մէջ գրուածին պէս իմ մօտ խռովիչ թուղթեր չկան, ես խռովարարութիւնը չեմ ընդունիր, զիս այնչափ համոզեցին քահանան զարնելու, չ'ընդունեցի. վերջը սպառնացան իրենց ըսածը ընելու և ակամայ խոնարհեցայ։

—Վ-ի-ն-ի։ Ո՞վ էր որ զինքը համոզած էր, արդեօք կը ճանչէ՞։

—Ց-կ-Բ. Ո՛չ չեմ ճանչնար, եթէ գիտնայի առաջուընէ իմաց կուտայի։

—Ն-Խ. Դուն ըսէ տեսնենք, Մինաս, դուն ի՞նչ ըրիր։

—Մ-ն-ս. Օր մը Փիլիպոս ինձի եկաւ ըսաւ որ մէկը կայ որ առանց նաւուն վարձքը վճարելու փախեր եկեր է, ազքատ է, պէտք է քանի մ'օր պահենք մինչև գործ մը գտնայ, ասիկա թող հոս կենայ քիչ մը. ես ալ հաւանութիւն տուի. օր մը կեցաւ. հետեւեալ օր միասին կերակուր կերած ատեննիս, այս մարդը, Փիլիպոսը ինձի կանչէ ըսաւ. ես ալ գացի կանչեցի. դրամ ուզեց և առաւ. նոյն միջոցին Փիլիպոսին հարցուցի թէ այս մարդ մինչեւ ե՞րբ քովս պիտի կենայ, հիմայ պիտի տանիմ ըսաւ և նոյն միջոցին ես, Փիլիպոս, Վարդան դէպի Թաքսիմ գացինք, վերջը եկան զիս բռնեցին, ուրիշ բան մը չեմ գիտեր։

—Ն-Խ. Դո՛ւն պատմէ տեսնենք, Վարդան։

—Վ-ր-դ-ն. Ամիս մ'առաջ Փիլիպոս ինձմէ սենեակ մը ուզեց, ըսի թէ ինքը խանը մարդ չի պառկիր, բայց ես ուրիշ տեղ սենեակ մը կը գտնամ, միասին դուրս ելան, վերջը Փիլիպոս եկաւ ինձ իմացուց թէ սենեակ գտած է ալ պէտք չկայ։ Օր մը Ցակոբ եկաւ, եկուր միասին տեղ մը երթանք ըսաւ, ելանք, զիս փողոցի մը մէջ տարաւ, «հիմայ ետուէս մարդ պիտի գայ և մեզ տանի» ըսաւ, իրօք ալ մէկը եկաւ և մեզ պահականոց տարաւ, ուրիշ բան մը չեմ գիտեր, բանէ մ'ալ տեղեկութիւն չունիմ։

—Ն-Խ. Դուն ըսէ տեսնենք, Համբարձում։

—Հ-մ-Բ. Նշան ինձի ըսաւ թէ սա մարդը (Ցակորին համար) հիւր է, Տիգրանին տունը տար. ես ալ հետը միասին գացի, տանը մօտեցանք դուռը զարկի, ներսը մարդ չ'կար պատասխան տուող չեղաւ, վերադարձանք. ճամբան Տիգրանին եղբայրը տեսայ, ըսի որ այս ձեր հիւրն է և անոր յանձնելով ես վերադարձայ, այսչափ, ուրիշ ոչինչ։

(Շարունակութիւնը վաղուան թերթով)

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՍՆՈՒՆԴ

Ա.

ԽՈՀԱՆՈՑ

Ցատուկ սնդեան վրայ խօսելէ առաջ հարկ կը համարինք հոս խոհանոցի զետեղման գլխաւոր սկզբանց վրայ խօսիլ։

Խոհանոցին յատակը պէտք է ազիւսով կամ սալաքարով ծածկել, այնպէս որ առատ ջուրով լուացուելը յաճախակի լինի առանց խոնաւութիւնը սալայատակին մէջ թափանցելու. լաւ է նաեւ որ պատերը գետնէն մինչև մէկ մեթր բարձրութեամբ ապիկեալ աղիւսէ կամ խեցեղէն սալաքարէ շինուած լինին. լուացարանը կարծր և ողորկ քարէ լինի ու ծակը միշտ գոց մը. նայ կամ ֆէնտ մը ըլլայ որպէս զի գէշ հոտեր չը բուրէ տան մէջ և միշտ ամենակատարեալ մաքրութեան մէջ պահուի ի հարկին հականեխական նիւթեր գործածելով. ալբեւեաց տուփը գալուանացեալ (galvanisé) երկաթէ ըլլայ եւ տաք օճառի ջուրով յաճախ մաքրուի. փայտէ տուփը աղտեղութեանց թափանցելի է եւ չը մաքրուիր։

Գոլոյց մէջ աղբեւեաց սայլակները առատուն կը չրջագային թէ՛ փողոցին և թէ տանց մէջ գտնուած աղտեղութիւնքը ժողվելու համար, ըստ մեզ աւելի լաւ է երեկոյին չրջագային որ հետեւեալ առաւօտուն սայլակներուն ճամբու վրայ թողած աղտեղութիւնքը մաքրեն։

Կերակուրներու համար գործածելի ջուրի խնդիրը մեծ կարեւորութիւն ունի. յիրաւի ապականեալ ջուրերը բազմութիւն եւ համաճարակ հիւանդութեանց ամենահզօր միջոցներէն մին են, ուստի միմիայն կը յանձնարարենք մշեալ (filtré) ջուրի գործածութիւնը կերակուրներու պատրաստութեան համար։ Տանց խոհանոցներու մէջ գործածելի մշեալ ջուրը հետեւեալ ածան կերպով կրնայ պատրաստուիլ. առէք մեծ թաղար (սաքար) մը եւ յատակը գտնուած ծակը մաքուր սպունգով մը գոցեցէք. այս գործին մաքուր կերպով ջուրը կը զտէ, աւելի զգուշութեան համար թաղարին յատակը բարակ աւազի կամ փոչիացեալ ածխոյ խաւ մը կրնայ գրուիլ։ Եթէ գործածելի ջուրը լեղի ըլլայ այսինքն ծծմբական եւ ածխական կիր կամ մանիէզի (sulfate et carbonate de chaux ou de magnésie) պարունակէ, կերակուրներու պատրաստութեան անյարմար է, այն ատեն պէտք է մխիթար ջուր բռնել ու զայն կերակուրներու գործածել։

Խոհանոցի անօթք պէտք է կապոյտ կիտուածանկարեալ երկաթեայ լինին, որ ամենէն աւելի առողջապահականն եւ վայելուչն է։ զինկեալ (zinc), անագեալ, (étain) պղնձեալ անօթք միշտ վտանգաւոր են ինչ խնամք որ տարուի զանոնք մաքուր պահելու համար. եթէ լաւ չը մաքրուած պղնձի սանի մը մէջ պատրաստուած իւղոտ կերակուր մը թունաւորուելու վտանգին կ'ենթարկուինք։

Կիտուածանկարեալ թափծու երկաթէ շինուած կաթսայք ամենէն լաւ են. նոյնպէս խեցեղէն (faïence) և ճենապակեայ (porcelaine) անօթք. ներքին կողմը ապիկեալ ծեփեալ պտուկներ գործածելու չէ քանզի մէջի ծեփը կապարի բաղադրութիւն մը ըլլալով թթու նիւթեր զայն կը հալեցնեն կամ կ'ապականեն, նոյնպէս գործածելու չէ ջրդեղեալ կաւեղէն անօթք և անագեալ պղնձեղէնք։ Փայտի լաւ ածուխը կարծր և հնչուն կը լինի ու փոչի չունենար եւ միշտ չոր պահելու է։

Բ.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԽՐԱՏ

Մարսողութեան նպատակն է նոյնացումն (assimilation) և վտարումն (desassimilation). նոյնացմամբ մաս մը նիւթ մեր մարմնոյն հետ կը նոյնանայ կը միանայ, վտարմամբ այս նիւթերէն մէկ մասը կը վտարի կ'արտաքսի. կենդանական կազմութեան (économie animale) տեսակետով կարեւոր կէտն է փոքր ծաւալով և լաւ պայմաններով պատրաստուած նոյնանալի (assimilable) սնունդ առնուլ, ապա ուրեմն խնդիրն այս ձեւի տակ չատ պարզ է, բայց երբ տեսականէն գործնականի, ընդհանրէն մասնաւորի անցնինք, խնդիրն այն ատեն կը կնճռոտի, քանզի զայն լուծելու համար գրեթէ անհամար պարագայներ ի հաշիւ առնելու է. խառնուածք ամենքն միօրինակ չեն, ինչ որ մէկու մը կը յարմարի ուրիշի մը անյարմար է. նաև ի հաշիւ առնելու է առողջական վիճակն, միջավայրն ուր կ'ապրինք միշտ փոփոխելի է և նորա փոփոխմունք տարբեր պէտքեր յառաջ կը բերեն։

Գլխաւոր կէտն է սակաւակերութիւնն, որ գլուխը պաղ, գաղափարներն առողջ և դատողութիւնն ողջ վիճակի մէջ կը պահէ. կեանքը միշտ անմարսողութեամբ անցնողն երբեք երկարակեաց չը լինիր, հաստատուած է թէ մարդ մը որ միշտ չատակերութեամբ կ'ապրի քառասուն անգամ աւելի սնունդ կը կլանէ քան ինչ որ իւր մարմնոյն պէտք է։

Կը զարմանա՞ք ուրեմն թէ յամառ չատակերներ բնականաբար հիւանդութեան յոյժ տրամադիր են։ Արդեօք ըսել կ'ուզեմ թէ չափակեր ըլլալու համար հացը, գինին, միսը, կանանչեղէնը ևն. կշռե՞լ պէտք է, ո՛չ անշուշտ, բայց կան ընդհանուր կանոններ զորս անկարելի է չը պահել առանց մեր առողջութեան վնասելու։ 1. Ամէն ոք պէտք է գիտնայ իւր ստամոքսին ոյժը եւ անոր հաճելի կամ անհաճոյ կերակուրներն, ամենօրեայ փորձառութեամբ ասի սովրիլ դիւրին է, մարդ պէտք է ուտէ ինչ որ լաւ կը մարսէ եւ վանէ իւր սեղանէն ինչ որ իրեն համար դժուարամարս է, այս է ահա գլխաւոր կանոնը. 2. անօթութիւնը յաւելցնել և ոչ թէ զայն գրգռել. 3. պէտք է սնդեան քանակութիւնը համեմատել ստամոքսի մարսողական կարողութեան. այս կարողութիւն այնչափ շատ է որչափ մարսելի կերակուրներն քիչ են, այսինքն կերակուրներու քանակութիւնը խոտորնակի կը համեմատի մարսողական ոյժին հետ, ինչ որ ստամոքսը չը մարսեր ճշմարիտ թոյն մ'է իրեն համար. 4. քիչ ու քիչ ուտել, ահա առաւելապէս փիլիսոփայական կանոնն ապրելու համար, քանզի որովայնամոլութիւնք սուղի կը նստին, մեր առողջութիւնը հիմնովին կը խանգարեն. 5. երբեք ճաշակն ու ախորժակը իրարու հետ խառնելու չէ, ճաշակի հաճելի եղածն երբեմն չատ վնասակար է ստամոքսի համար, լաւ պատրաստուած կերակուրներու վնասն այն է որ չատ կ'ուտուի, արդ այն ատեն փտանգն հեշտութեան չատ մօտ է. 6. ճաշի ատեն երբեք տխուր գաղափարներով պաշարեալ լինելու չէ այլ միշտ զուարթ. ուրախութեամբ կերուած կերակուրը միշտ օգտակար և սննդաւէտ կը լինի, ընդհակառակն նոյն կերակուրները դժուարամարս կը լինին երբ տխրութեամբ ճաշենք. 7. ճաշերու թուոյն մասին պէտք է սովորութեանց հետեւիլ. ընդհանրապէս լաւ մարսելու համար պէտք է որ ստամոքսը վերջին անգամուան ճաշի կերակուրն ամբողջ մարսած լինի, բացառութեամբ միայն տարբ եւ թերառողջ մարդոց, որոնք քիչ և յաճախ ուտելու պէտք ունին. 8. զովացուցիչ, ջերմացուցիչ թեթև և սննդարար կերակուրներ ընտրելու է առանց բացառութեան, միշտ ստամոքսի մարսողական կարողութեան համեմատ. դարձեալ կը կրկնենք, այն կերակուրը որ դիւրաւ կը մարսուի ամենէն լաւն է. 9. միշտ պէտքին չափովն ուտելու է, զեղուութիւնն միշտ վնասակար եղած։ Երբեմն ալ ախորժակը զսպելու է. եթէ մարդ ստամոքսը չատ լեցնէ ու զայն չարունակ անմարսողութեան ենթարկէ, ծանր հետեւանքներ կ'ունենայ որոնք չատ անգամ մահաբեր կը լինին մանաւանդ ծերոց քով. ժուժկալութիւնը ծառ մ'է որուն արմատն է փէրվ ֆէհ-ցա-ն-ը և որուն պտուղներն են առողջութիւնը եւ խաղաղութիւնը. 10. Եթէ պատահաբար մարդ օր մը պէտք եղածէն աւելի ուտէ հետեւեալ օրը ծոմ պահելու է որպէս զի ստամոքսը առջի օրուան կրած յոգնութենէն հանգչի։

ՏՕՌԹՈՐ Գ. ԴԱՍՊԱՐԵԱՆ

ՏՕՌԹՈՐ ՍԵՂԲՈՍԵԱՆ, տեղափոխութիւն ըրած ըլլալով, կը ծանուցանէ իւր հիւանդաց թէ՝ այսուհետեւ կրնան զինքը գտնել Բերա, Եէնի չարչի փողոց, թիւ 58 ամէն օր կէս օրէն վերջը, ի բաց առեալ երեքշաբթի օրերը։ 2—30

ԱՌ ԸՆԹԵՐՑՈՂ

Մատրագրեալս պատիւ ունի ներկայիս ծանուցանել իր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ Եւրոպայի հռչակաւոր գործարաններէն այն ինչ բերել տուած է նոր և վերջին կատարելագործութեան համեմատ մեքենայներ, ժամանակիս պահանջմանց ըստ ամենայնի յարմար, որոնցմով կարելի է ամէն չափով և ձեւով լուսանկարներ արտադրել ի կատարեալ գոհունակութիւն ամենէն դժուարահաճ յաճախորդաց։

Մեր բազմաթիւ բարեկամք կարող են համոզուիլ մեր ըսածներուն պարզ այցելութեամբ ի մեր գործատուն, ուր կարող պիտի լինին ունենալ դիւրամատչելի գներով ընտիր և ամենամաքուր լուսանկարներ։ Ատորագրեալս միշտ անձամբ կը հանէ լուսանկարներն առանց երկրորդական պաշտօնէից ձեռքը ձգելու։

Արդէն 25 տարիներէ ի վեր մեր յաջախորդաց նկատմամբ մեր տան ունեցած քաջալերութիւններն ինքներն բացայայտ ապացոյցներ են մեր ըսածներուն ճշդութեան։

Օդը երբ ամպոտ է, լուսանկարն երբէք տարբերութիւն չունենար. գործատանս մէջ թէ արանց և թէ կանանց համար մասնաւոր վարսայարդար մը կը գտնուի։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԱՀԱՏՈՒՆ
ՆԻԿՈՂԱՅԻ ԱՆՏԻՈՄԻՆՕ
99, Ա-ԼՊԱՆ Պ-յ-ղ-ա Քէ-ւ-ֆ-ի-ա Պ-ղը, 99
129 կ. Պ-ղ- 42—90

ՆՈՐ ԴԱՍԱԳՐՔԵՐ

ՊԱՏՐԱՍՏԵԱԼ Ի Ց. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆԷ

ՏԵՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆ կ. Պոլսոյ և շրջակայից, յատակագիծ պատկերով վ-ա-փ-ր. — Ազիաբ հարցութեան ուսումն՝ ըստ նորագոյն մեթոդի՝ տեղագրութենէն սկսելու համար անհրաժեշտ դասագիրք մ'է ի պէտս Պոլսոյ վարժարանաց. կը ծառայէ նաեւ իբրէ ընթերցանութեան գիրք ժողովրդեան. գործի մարդոց համար ուշի ցանկալուած մը՝ կ. Պոլսոյ խանութքուն ընդհանուր ցուցակը 100 փղ.

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ նախապատրաստական դասագիրք. Բնական, Ռուսական և Քաղաքական. Բ. տպագրութիւն հիմնովին բարփոխեալ և ճոխացեալ՝ մանկավարժութեան նորագոյն պահանջմանց համաձայն. Մասնաւորապէս ընդարմակ կը խօսի Օսմ. Պետութեան, ինչպէս նաեւ գրացի երկիրներու՝ կովկասի և Պարսկաստանի վրայ։ 3 ղրշ.

ԹՈՒԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ նախապատրաստական դասագիրք. Մասաւոր և Դիւրաւոր. Դ. տպագրութիւն.— Մանկավարժական նոր և գիւրաւոյց եղանակաւ պատրաստուած և մանկական բազմաթիւ պարզ եւ ընծանոր թղթիներով ճոխացած։ 3 ղրշ.

ԹՈՒԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ նոր դասագիրք. Տեսական և գործնական. Մանկավարժական նոր և գիւրաւոյց եղանակաւ և պարզ ու գիւրըմբռնելի ապացոյցներով պատրաստուած. կը բաժնուի երեք մասերու։

ՄԱՍՆ Ա.—Զորս գործողութիւն ամբողջ թուոց, 650մի մօտ հրահանգներով և գործնական խնդիրներով. Բ. տպագրութիւն բարփոխեալ և ճոխացեալ. 4 ղրշ.

ՄԱՍՆ Բ.—Զափք, չրեռք և գրամք. Տանդրդական կոտորակք, Ցատկութիւն թուոց. Հասարակ կոտորակք. Թուրքիոյ հին և նոր չափուց և կշռոց բաղդատութիւն. Նոյն չափուց և կշռոց գիներուն բաղդատութիւնը. մօտ 500 հրահանգք և գործնական խնդիրք. Ազիւսագիր. 4 ղրշ.

Ա. և Բ. ՄԱՍՈՒՆՔ միասին կազմուած 7½ ղ.

ՄԱՍՆ Գ.—(Մամլոյ ներքեւ) 140

Հեղինակին հասցէն. Յովհան Գ. Փալագաշեան, կ. Պոլիս. Ուզուն Զարշը-պազար, Փորագրող Երուանդ էֆ. Փալագաշեան խանութը, թիւ 402 1—20

ՏԱՐԱՍ, ՀԻՒՍԻՍԱՅԻ ԵՒ ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԳԻՐՔ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄ Է Գ. ՄԱՐՏԱՏԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԳԻՐՔ
ՀԱՅԵՐԷՆԻ Ի ՀԱՅ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՅՕՐԻՆԵԱՅ Ռ. Յ. ՊԱՐՈՆ
Բ. Տպագրութիւն ծանօթ հեղինակին
ԳՆԴԵՍԱՆՔՈՎ
Ա Ղ Ջ.
Գնդեսանքը կ'ունենայ ինքնագրաբար նաեւ ռուսերէն եւ Ա. Տպագրութիւն ունի նաեւ հայերէն։ Գիրքը կարելի է գտնել եւ Ա. Տպագրութիւն ունի նաեւ հայերէն։ Գիրքը կարելի է գտնել եւ Ա. Տպագրութիւն ունի նաեւ հայերէն։ Գիրքը կարելի է գտնել եւ Ա. Տպագրութիւն ունի նաեւ հայերէն։ Գիրքը կարելի է գտնել եւ Ա. Տպագրութիւն ունի նաեւ հայերէն։ Գիրքը կարելի է գտնել

ՌՈՒՍՈՒՄՆ ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ՀԱՒԱՏՈՑ
ԾՕՐԻՆԵԱՑ
ՍԱՀԱԿ Ա. ԽԱՆՁԵԱՆ
Վ-ա-ր-ա-գ-մ-ք Ա-ղ-ա. Կ-ռ. Ժ-ղ-վ-ղ
(Ռ. Տպագրութիւն)
Սոյն դասագիրք՝ որ կրօնի խիստ կարեւոր գիտելիքք և դիւրընկալ եղանակաւ հայ մանկաւոյն կարի պատուական եղած է և ասոր ապացոյց է նորա բազմաթիւ օրինակաց սուղ միջոցի մէջ պատառումն, այս անգամ նորանոր փոփոխութեամբ և յոյժ պիտանի յանձնմամբ ճոխացած՝ վերջապէս հրատարակուած է Ն. Պէրպէրեան մեքենայ պատրաստութեամբ։
Գինն է խիստ ժամն՝ 60 փարա, ընդ ամենայն 256 էջերի բազկացեալ ըլլալուն համար։
Կեդրոնատեղին է Պերպերեան պատրանն։ Կը ծախուի նաեւ ամէն գրավաճառաց պրպտ և լրավաճառ Պոլսոյ եւ Ցակոբ պանդերու քով։

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

2

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՎ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,075,212
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐԻՈՅ 2,170,355

ՆՕՐԹՀՐԸՆ ԷՇԽԱՐՔԱՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,781,300
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐԻՈՅ 989,400

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ առնեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բաւական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած Քսանին 20,000,000 *Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։*

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՄԱՐԻԹԱՑՄ — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամագրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Գալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 կ. սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** *Գործակալ կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց*

VICHY

ՎԻՇԻ

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)

ԿԱԼՈՒՆԱՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւն՝ Փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

ՀԱՆՔԱՋՐՈՅ ԵՂԱՆԱԿ

GRANDE GRILE — Աւշային տկարութիւնք, մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, լեարդի և փայծաղի խըթութիւն, ներքին գործարանաց խցումնք, մաղձային քար և այլն։

HOPITAL — Մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, ստամոքսի ծանրութիւն, գժուարամարսութիւն, աղտոտութիւն, ստամոքսի պակասութիւն ստամոքսի, ջղացաւ, անմարսութիւն։

CELESTINS — Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, միզական աւազ և միզական քար, յօդացաւ, շաքարախտ (Տիապէթ), սպիտակուց-միզական (Ալպիւմինուրի)։

HAUTERIVE — Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, աւազ, քար, յօդացաւ, շաքարամիզութիւն, սպիտակուց-միզական։

Ազբիւրին անունը պէտք է փնտռել շիշերու քարսիւլին վրայ։

Պոլսոյ ամէն դեղագործաց և դեղավաճառաց շով կը գտնուի։ 598

ՄԱԴԵՌՈՆԻ

ԿԻՍԱԻԻՊԼԸՐ

ՀԱՆՔԱՁՐՈՅ ԵՎ ԱՆԱԶԱՐՈՒ ՍԻՐՈՒԹԻՆ

Կալաքարային թթուուտ աղբիւր ամենամաքուր

ՍԵՂԱՆԻ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԵՒ ՋՈՎԱՐԱՐ ՍԻՐՈՒԹԻՆ

Հաղթութիւն՝ Ֆարիզ, 1889

Հայնրիխ Մադդոնի, Գարլսպատ և Վիեննա 604

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Ցօրթոր Ալէրի ջերմային հիւանդութեան, այս դեղն՝ որ անթաւան բաղադրութիւն մի է զանազան բուսեղինաց, է դաւանական և ազդու կազդուրիչ. ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճաթճաթուտ վայրերու ջերմամբ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն է ապաքինիչ ստոյգ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ստոյգ գործաւորեամբ։ Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լղացող թունաւոր անվայելչութիւնի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արիւն մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արիւն թունաւորումն. որոց ասանունները արուած է ջերմն և տարուտա, թագուն ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն մտդձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մինոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճաթճաթուտ վայրերէ բուրեալ մահաշատ նիւթերով, կամ բաց ազբանոցներէ և տխաններու ծակոտիներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այրէի ջերմի ու տենդից դեղը կը ընդէլ այդ գունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնն և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որպէս գործարանութիւնն ստուգապէս անվնաս է և օգտակար ազդ, միայն թէ տրուած հրահանգից համեմատ գործածուի։ Կը ծախսի Մոնսեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ Ղալաթիա և Պոլսոյ։ 30

ՇՈԳԵՆԱՒԱՍԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ

Ն. ԲԱՖԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մ-ր-ի-ա-ի Ա Բ-ր-ի դէջ- կ-ն-ա-ա-ր-գ-ե-բ-ա-ղ

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաֆուտ երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մարտիրոսի որ հոկտ. 15ին Մարսիլիայէն և հոկտ. 21ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւնէ Սիրիոյ որ պիտի մեկնի հոկտ. 28ին։

Բարիզ Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 250 ֆրանք
Բ. » 178 »

Ուղղակի Ա ուրբ ուղ-ուրբ-ին

Նաւուղղէքի, ուղեւորութեան Ա այլ տեղեկութեանց համար

Դիմեալ առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միւսէթ
Մսմանէ փողոց, Թիւ 14
21

ԱՌՈՐԴ ՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿՈՐՈՎ

ՑՈՍՓՈՅՏՆ ՏՈՓԹՈՐ Լ.ԱԼԱՐԻ —Վերջին ժամանակս հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս գեղը ՑՈՍՓՈՅՏԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆն է որ մինչեւ յոյժ գոնուած է, կասուրիչապէս բուժելու համար ուղղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, ցնտութիւն, զառանցանք, առնական կարողութեան վատնում կորուստ, եւ առնական զիրերու կորուստէն յառաջեկած ամէն գործարանական խանգարումներ։

Կը բուժէ գժուարամարսութիւնը, ջղային եւ արտի հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններն, արեան չրջանի բոլոր խանգարումները։ ընդհանուր հիւծութիւնն եւ ապառամբ. կը կասեցուցնէ կենսական զիրերու ուռ է կորուստը յառաջ եկած է ուռ եւ է պատճառէ։

Ջղային տկարութիւնն եւ ասոր հետեւանաց մէջ այս գեղին ազդեցութիւնն անմիջական եւ մեծագործութեան զգացում մեզի եւ սխտանիչ կ'անհետանան ճշմարտապէս հրաշալի արդիւնաւորմամբ մը։

ՏՈՓԹՈՐ Լ.ԱԼԱՐԻ ՑՈՍՓՈՅՏԻՆԸ ջղային հիւծ եւ ուղեղային գոյացութիւնն կ'սեղծէ, արեան մէջ մուտ ծանելով կենսական եւ լիկորական տարրը, փոսֆորն, որ ուղեղին կեղրոնական ճշմարիտ գոյացութիւնն է Առնական կորովը կը կենդանացուցնէ մարդկային ամրոցի գրուելեան մէջ, մարմնոյն եւ ժարեն տալով հուժկու եւ առդգ առողջութիւն մը, այնպէս որ կարելի է բոլոր պարականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ։ Աւարժանք է, կը զարթեցնէ եւ կը ճարտարեցնէ արիւնն եւ նոր առաջութիւն մ ստեղծել ուղեղին, ջղային գրութեան եւ մկանանց։ Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գոր ծածուած առանձին օրէն իսկ, ջղային գրութեան եւ մտաւորապէս կարողութեանց նկատմամբ յանձնարարեմ եւ կարուրեանց եւ բարդութեան զգացմամբ մը դիր վարժարանին հիւանդներ։ Ամենայն պարագայ կանանց համար կը կատարուի։ Գեղը կը լինի հանդարտ եւ կազդուրիչ։ Դիմեալ կ'ուրի լինալ, ջրերուն կը գոհանարին, աչերը ջղուն կը լինին, մարմին պայծառ եւ առողջ գոյն մը կ'առնու, մտքերը դիր կ'առնուն։

Զգուշացիր բարեր նմանութիւններն։ Ցօրթոր Լալարի ճշմարիտ Ֆոսֆոտինը պարունակեալ է մեն չիշերուն մէջ որ. բրիտանական կառավարութեան գրասենը կը դրեն ու բաներով Dr. Lalors' Phosphodyne, London. [illegible] Գեղարդուած։ Այս գեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ բերած բազմաթիւ վաստակաւոր եւ ճշմարտակեր կեղծեր։

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ Ներկայացուցչին քով,
Մ. ԷՄՄՈՒՆԵՆ ԳԱՐՊԻԱՆԱՆ
Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վարդապետ պահականոցին քով, կայսրան թրամուէյից, 95 և 97։

601

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ

Հաղթուան երթեւեկութիւնք

Օր	Հանգ.	Ժ. Ր.	Ելք	Ճանապարհ
Բշ.	8 20	երբ.	Ցուէսա	
Կշ.	9 21	5 երբ.	Սեւբասդբիա	
Դշ.	10 22	10 Ա.	Անասոլու	
Դշ.	10 22	10 Ա.	Սեւաստոպոլ	
Եշ.	11 23	2 երբ	Ցուէսա	

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Գործակատարն Ռուսական ընկերութեան ի Քիրչէ Գարաս։ 26

ԳԻՒՆԱՐՍ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ուղ-ուղ Երկ-ի-ն ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Ա Ամերիկ-ի-ն

Անունք	Թոնոյ	Անունք	Թոնոյ
Ումբրիա	7718	Գանգանիա	4845
Եդինբուրգ	7718	Պոմերա	4531
Սերվիա	7391	Լանսիրիա	2574
Ալբանիա	7268	Մարսիլիան	2403
Բաւարիա	5587	Ազգաս	2393
Սեքսոնիա	5517	Թարսիկոսա	2166
Կալիա	4809	Թարիքա	2246
Սիթիա	4555	Բալտիքա	2144
Ալէքսը	2148	Տրինիտատ	899
Քեմար	1876	Մարոգդ	1855
Շերբուրգ	1614		

Trinidad շոգենաւը Լիվերբուլէն ատ կ'սպասուի հոկտեմբեր 23ին։

Դիմեալ առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ ֆորձ-ի-գ-ր
Thomas C. Joly
Թիւ 1, Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան, Ղալաթիա
10

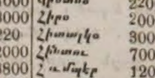

ԱՒԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒ

Եբրէ-ի-կ Աւ-էլ-էյ, կ. Պ-ը-ոյ Լ Օ-ա-ռ-ոյ ֆ-ի-ա

ԹՈՄԱՍՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՎ-ԷԼԸՆԿ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանս	2000	Ֆլամինկո	1600	Բալերմ	3200
Անտէլ	3000	Կալիէլ	5500	Լանտեր	1700
Աբոլլո	5500	Սիդանս	2200	Բրիսթ	1500
Արկ	300	Կոզ	1800	Բոլ	1000
Արիսոգ	4000	Կրոանս	2200	Գուիդս	2800
Պասանս	3000	Հիրս	2000	Լիսալթ	4400
Պորտոսիս	220	Հիսալկ	3000	Լինոլդ	3200
Պրավդ	2000	Հինտուս	7000	Լոյտ	3000
Պրինգալ	8800	Հուսմրդ	1200	Ռոմէ	3500
Գեմբ	2600	Ոյակս	5000	Ռոգարիս	3500
Գալիրս	2500	Ձիուս	2800	Սալերնս	4000
Գամմս	2100	Քելտս	2000	Սանդիանս	8200
Գանգս	2000	Քոլրինս	4200	Սարգս	2000
Գոմս	2700	Գոսիս	2200	Սիրվիս	2000
Զիբակս	5000	Լէս	2000	Սորենտս	4300
Գլիս	4500	Լեբանթս	4500	Թ. Սիրլոն	3000
Գոլոբատս	3400	Լիվրնս	3000	Թուրոս	1200
Տիդ	2500	Մալտ	1500	Թոլիս	2800
Տամնս	2500	Մարեկիզ	4800	Թորրիս	900
Տուրս	800	Մարգարէլլ	6500	Ուրբինս	5000
Տրաբս	4100	Միս	2000	Վ.ոլթուրնս	5000
Էսպանս	2600	Մուրինս	3100	Եկատս	3600
Էրատրաս	3000	Ալբ	2000	Զէրբա	1000
Էլէրիս	3200	Օրլանս	3000	Տիգանդրնս	200
Տրանս	2600	Սիթելլս	5000	Հրանգ	200
Ֆլավրան	800	Գրանս	4300	Զէրբ	140
Ֆիտս	700	Գրգս	2000	Մոգրիթս	120
Լիմերբրն Մոնարք					8000
Ինրժիրն Մոնարք					8000
Լէդիրն Մոնարք					8100

Ուղ-ուղ-ներ-ու համ-ար դիմ-ում-ին կ'ընդ-ունի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՏՈ
Գրգ-ի-ա-ի
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւսէթ
23 խան, Ղալաթիա

Առաջնորդ Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ ԱՐՍԻՆԵՐ ԼՐԱՏՈՒ

ԼԱ ՌՈՒԱՆԷԶ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴՈՒԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի 1837

Կեդրոնատեղի՝ 18, Սէն-Մարք փողոց, Բարիզ

Դրամագլուխ,	4,000,000	Գանձելի հասոյթք և պահեստի դրամ	3,900,000
Տարեկան հասոյթ	1,150,000	Վճարեալ վնասներն իբր	30,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ կալուածներ, վաճառք և կարասիք, նպաստաւոր պայմաններով և չափաւոր գներով։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենեակ ընդհանուր գործակալութեան, Ղալաթիա, Մահմուտիյէ փողոց, Թիւ 2, Ճէրէմեան խան, Գամմոտոյի Պանդալին դիմաց։
25

Ընդհանուր գործակալք Թուրքիոյ ՍԻՄՈՆ ՔԱՁՄԼԵԱՆ *և ընկ.*

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՁՐԻՑԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵԼԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1890 Սեպտեմբեր 12 Շաբաթ օրէն սկսեալ մինչև ցնոր տեսորինութիւն

Բոլոր կէրուկի օրերէն) Ե-ր-ա-գ-ան եղեր-ն կամ-ուրջ կէնող շրջենաւոց երթեւեկութիւնք։

12 45 Եկեղեմ. Մեզդ. Պեղ. Թարգ. Եկեղ. Պլաճ. Ի Հիսար (Ամենավաղ դիրքի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) 38
1 — Ի. Ա. Գալատա Մեզդ. Պեղ. Թարգ. Պէյգօղ մինչև Գանտիլի [Գանտ շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի. ուր. օրերը վանիք. Զենկ Պէյ. Գզէ Պեշիք] 37
1 30 Եկեմ. Մեզարդ. Պեղ. Թարգ. Եկեղ. Պեշիք. Եկեղ. Պէյ. Գզէ Պեշիք։ (Ամենավաղ գիրքի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի ուրբաթերը միայն Պեղ. Գ. պիտի հանդիպի) 17
2 50 Եկեղ. Պեղ. Մրիկեն Պլաճ. Ի. Հիսար Պեղեր Ա.ռնվ. Գալատ. Օրթ. Պեշիքթաշ. (բացի ուրբաթ) 21
2 45 Ի. Ա. Գալատա Եկեղեմ. Մեզարդ. Պեղ. Թարգ. Պէյգօղ Ի. Պանտեն Զուգդ. Գանդրմա Ա. Հիսար Գանտիլ. Պեշիքթաշ. (ուրբաթ օրեր ժամ 3 45ին Մեհար. Են պիտի մեկնի) Վանիք. Զենկ. Պեշիքթաշ. Գալատ. 20
3 15 Եկեղեմ. Մեզդ. Պեղ. Թարգ. Եկեղ. Պեղ. Գալատ. Եկեղ. Պեշիքթաշ. Գալատ. Գանդրմա Ա. Հիսար Գանտիլ. (Գանտ. պիտի հղրգ. (Ուրբաթ օրեր Վանիք. Զենկ. Պեշիքթաշ. Գալատ. Պեշիք.) 37
2 45 Պէյգօղէն Եկեղեմ. Անտի Եւրոպական եկեղ. մինչև Պեշիք. (բացի ուրբաթ) 21
2 25 Գանտ. Վանիք. Զենկեկ. Պեշիքեր. Գալատ. Պեշիք. (Բացի ուրբաթ) 22
3 20 Գանտ. Վանիք. Զենկեկեր. Պեշիքերդ. Գալատ. Պեշիքթաշ. (Բացի ուրբաթ) 34
3 30 Պեշիք. Բաշտ. Զուգդ. Գանդրմա. Ա. Հիսար Գանտիլ. Պեշիք (ուրբաթ. 2 45ին Վանիք. Զենկ. Պեշիքեր. Գալատ. 20
4 15 Գանտալ Վանիք. Զենկեկ. Պեշիքեր. Գալատ. Իսկիսարար (բացի ուրբաթ) 33
4 0 Պեշիքի Բաշտ. Զուգդ. Գանդրմա Ա. Հիսար Գանտալ. Վանիք. Զենկ. Պեշիքեր. Գալատ. Պեշիկ. (ուրբաթ օրեր ժամ 4 30ին Մեզարդ. Են մեկնելով Պեշիքեր. Գալատ. Իսկ. 37
7 — Մրիկ. Ի. Ա. Հիսար Գանտ. Ա.ռնվ. Զենկ. Պեշիքեր. Գալատ. Իսկ. 21

9 5 Պեշիք. Թարգիա Պեշիք. Բաշտ. Զուգդ. Գանդ. Ա. Հիսար. Գանտ. Վանիք. Զենկ. Պեշիքեր. Գալատ. Իսկիսարար 20
9 35 Պեշիքդաշէն ուղ. կամրջ. (բացի ուրբաթէ) 28
10 20 Գանտալ ուղ. կամրջ. 23
11 — Գալատայէն ուղղակի կամուրջ (Բացի Ուրբաթէ) 22
10 50 Զենկ. ուղղ. կամրջ. ուրբաթերը 10 30ին 2

(Բոլոր կէրուկի օրերէն) կամուրջին Ե-ր-ա-գ-ան եղեր-ն կամ-ուրջ կէնող շրջենաւոց ժամերը

1 40 Պեշիքթաշ Օրթաքեր. Գալատ. Ա.ռնվար. Ի. Հիսար Պեղեր. Եկեղեր. Թարգ. Պեշ. Մեզարդ. Եկեղեմ. 28
2 45 Պեշիր. Օրթաքեր. Գալատ. Ա.ռնվարդ. Պեշիք Ի. Հիսար Մրիկ. Եկեղեր. Թարգ. Պեշ. Մեզարդ. Եկեղեմ. 33
3 — Գալատ. Իսկ. Պեշիք. Գալատ. Օրթ. Պեշիք. Զենկեկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանտրմ Մրիկ. Եկեղեր. Բաշտ. Պեշ. Թարգ. Պեշ. Մեշ. Եկեղեմ. 6
4 — Պեշիք. Օրթ. Գրզ. Ա.ռնվ. Պեշիք Ի. Հիսար Պլաճ. Պեղեր. Եկեղեր. Թարգ. Պեշ. Մեսար. Եկեղեր. Գալատայէն 22
5 — Իսկ. Պեշիք. Գալատ. Օրթաք. Պեշիք. Զենկ. Ա.ռնվ. Գանտ. Ա. և Ի. Հիսար Գանտ. Գալատ. Մրիկ. 21
6 — Գալատ. Պեշիք. Օրթաք. Գալատ. Ա.ռնվ. Պեշիք. Ի. Հիսար Մրիկ. Եկեղեր. Պեշ. Թարգ. Պեշ. Մեշ. Եկեղեր. Գալատայէն 17
7 — Պեշիք. Իսկ. Գալատ. Պեշ. Զենկ. Ա.ռնվ. Գանտ. Ի. Հիսար Պլաճ. Գանտ. Եկեղեր. Պեշ. Թարգ. Պեշիք. 20
8 30 Պեշիք. Օրթ. Ա.ռնվ. Պեշ. Ի. Հիսար Մրիկ. Եկեղեր. Թարգ. Մեշար. Պեշ. 34
9 20 Պեշիք. Օրթաք Գալատ. Ա.ռնվ. Պեշիք Ի. Հիսար Մրիկ (ուրբաթէն որ Եկեղեր. Թարգ. Պեշիք. Մեզարդ. 38
10 10 Եկեղեր. Թարգ. Պեշիք. Մեշդ. Եկեղեմ. Ուրբաթերը Ի. Հիսար Մրիկեան 37
10 5 Պեշիք. Օրթ. Գալատ. Ա.ռնվ. Պեշիք Ի. Հիսար Պլաճ. Մրիկ. Եկեղեր. Թարգ. Պեշ. Մեշդ. Եկեղեմ. (բացի ուրբաթէ) 21
10 45 Ի. Հիսար Պլաճ. Մրիկ. Սիթեն. Եկեղեր. Թարգ. Պեշիքքարեր. Մեշդ. Եկեղեմ (ուրբաթերը Օրթ ադիս) 17
11 20 Եկեղեր. Թարգ. Պեշ. Մեշդ. Եկեղեմ. 38
11 35 Պեշիք Ի. Հիսար Պլաճ. Մրիկ. Սիթեն. Եկեղեր. (ուրբաթերը Պեշիքթաշ) 22

Կամուրջին Ա.ռնվանդ-ի-ն եղեր-ն կամ-ուրջ կէնող շրջենաւոց ժամերը

1 5 Ուղղակի Մրիկեան 23
2 5 Ուղղակի Պեշիք
3 15 Ուղղակի Պեշիք 23
3 45 Ուղղակի Պեշիք (բացի ուրբաթէ) 2

10 30 Պեշիք. Օրթ. Գալատ. Ա.ռնվ. Պեշիք (Ուրբաթի օրերը 10 15ին և Ի. Հիսար Վանիքը եկնող շոգ. հետ պիտի հաղ.) 6
11 26 Գալ. Պեշիք. Օրթ. Գալ. Ա.ռնվ. Պեշիք Ի. Հիսար. Պլաճ. 20
11 40 Պեշիք. Օրթ. Գալատ. Ա.ռնվ. Պեշիք [Բացի ուրբաթէ] 2
12 — Պեշիք. Օրթ. Գալ. Ա.ռնվ. 6

Կամուրջին Ա.ռնվանդ-ի-ն եղեր-ն կամ-ուրջ կէնող շրջենաւոց ժամերը

1 45 Ուղղակի Գանտալլի (բացի ուրբաթէ) 22
2 40 Ուղղակի Զենկ. Գանտալ. [Բացի ուրբաթէ] 34
3 — Իսկ. Գալատ. Պեշ. Զենկ. Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանտ. Զուգդ. Բաշտ. Պեշ. Գալատ. ուրբաթերը 2 30ին Կլլեալով Թարգ. Պեշիքքարերէ հանդիպելով Մեզարդ. պիտի երթայ 37
3 40 Ուղղակի Գանտալլի (բացի ուրբաթէ) 38
8 15 Գալատ. Պեշ. Զենկ. Գանտ. Ա. Հիսար Գանտ. Զուգ. Բաշտ. Պեշ. (Բացի ուր.) 23
9 25 Պեշիքթաշ. Գալատ. Սիթեն. Զենկեր. Վանիք. Գանտալ. (Գավազաներ գացող շոգենաւն հետ պիտի հաղորդակցի) 23
10 5 Գանտալլի Ա. Հիսար Գանտ. Զուգ. Բաշտ. Պեշ. Թարգ. Մեզարդ. Գավազաներ [ուրբաթերը Պեշ.ի] 38
10 10 Գալ. Գալատ. Պեշ. Զենկ. ուրբաթերը 10ին միայն Զենկ. պիտի հանդիպի 2
10 40 Իսկ. Գալ. (Բացի ուրբաթէ) 22
10 45 Պեշիքթաշ Գալատ. Սիթեն. Զենկեր. Վանիք. Գանտ. Պեշիք (Ուրբաթի օրերը Իսկ. 28
11 15 Գանտալ. Ա. Հիսար Գանտ. Զուգ. Բաշտ. Պեշ. Գալատ. (ուրբաթ. Գալատ.) 23
11 50 Գանտ. Գալ. Պեշ. Զենկ. Վանիք. 34

Ամեն ուրբաթ առաւօտ երեքին քառորդ մնացած կամուրջին շոգենաւ մը ելլելով ուղղակի Պեշիք.

Ամեն ուրբաթ օր կամուրջին ժամ չորսին շոգենաւ մը ելլելով Իսկ. Գալատ. Պեշ. Զենկ. Վանիք. Գանտ Ա. Հիսար Գանտ. Զուգ. Բաշտ. Պեշ.ով Թարգ. Պեշիքքարերէ Մեզդ. հանդիպելով Եկեղեմ. պիտի երթայ։

Ամեն ուրբաթ երեկոյ առաւօտեան Եկեղեմ. շոգենաւ մը ելլելով Մեզդ. Պեշ.ով Թարգ. Պեշ.ով Բաշտ. Զուգ. Գանտ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զենկ. Պեշ. Գալատ. Իսկ. Հանդիպելով կամուրջ պիտի երթայ։

Դարձեալ ամեն ուրբաթ երեկոյ Մեզդ. Են տասն մէկին շոգենաւ մը ելլելով Պեշ.ով. Թարգ. Պեշ.ով Եկեղ. Մրիկ. Ի. Հիսար Ա.ռնվ. Օրթաքեր. Պեշիք հանդիպելով կամուրջ պիտի երթայ։

Ա.առաւօտեան Եկեղեմայլեկեն ժամ 12ին և 1 30ին և կամուրջին 1 20ին և երեկոները կամուրջին 8 15ին և 8 30ին, և ժամ 10ին Մեզարդ.ուրբաթէն եկնող շոգենաւներուն մէջ բեռ չպիտի ընդունուին։ Ժամ 10 40ին կամուրջէն իսկիսարար գացող շոգենաւը բեռ չպիտի ընդունի։

Փոխարկելից օգտուելն Մեզարդ.ուրբաթ և Ի. Գալատ շոգենաւ չպիտի հանդիպի։

ԻՍԿԻՍԱՐԱՐԵՐԹԵԼԵԿՈՒՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իսկիսարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իսկիսար
— —	— —	— —	6 25
— —	7 5 Պեշիք	— —	7 5
— —	8 — Պեշիք	12 20	8 15 Պեշիք
12 30	8 20 Վ.ոսփ.	12 50	9 5
1 — Պեշիք	9 —	1 20 Վ.ոսփ.	9 50
1 30	9 30	1 35 Պեշիք	10 10 Պեշիք
2 — Վ.ոսփ.	10 — Ֆերդ.	2 10	10 30 Ֆերդ.
2 30 Պեշիք	10 20 Պեշիք	3 — Վ.ոսփ.	10 40 Գգ.
3 —	10 50	3 —	11 —
3 15 Ֆերդ.	11 — Գալատ	3 20 Պեշիք	11 20 Ֆերդ.
4 15 Պեշիք	11 20	4 45 Պեշիք	11 20
4 45 Վ.ոսփ.	11 40	4 45 Ֆերդ.ոպ	11 50
5 — Ֆերդ.	12 5	5 — Վ.ոսփ.	11 55 Գգ.
5 30	— —	5 35 Պեշիք	12 5
6 15	— —	5 30 Ֆերդ.ոպ	— —
		— —	— —

ԱՒԱՎԱԿԻ ԵՒ ՈՐԴԱՅԻ ՕՐԵՐ

Իսկիսարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իսկիսար
— —	— —	— —	— —
— —	7 5 Պեշիք	— —	— —
12 15	8 — Պեշիք	12 35	7 5
1 — Պեշիք**	8 20 Վ.ոսփ.	1 20 Պեշիք	8 15 Պեշիք
1 45	9 — Պեշիք	2 —	9 5
2 30	9 30	2 40	9 45
3 20	10 — Ֆերդ.	3 10 Պեշիք	10 10 Պեշիք
3 15 Ֆերդ.ոպ	10 10 Պեշիք	3 45 Ֆերդ.ոպ	10 30 Ֆերդ.
4 — Պեշիք	10 40	4 30	10 40
4 45 Վ.ոսփ.	11 10 Ֆերդ.	5 — Վ.ոսփ.	11 20 Ֆերդ.
5 15 Պեշիք	11 10	5 25 Պեշիք	11 20
5 — Ֆերդ.ոպ	11 40	5 30 Ֆերդ.ոպ	11 40
6 —	12 5	6 15	12 5

* Այս երթեւեկութիւնն Շիրեից ամենուրեք, և Ջաբաթ օրերը Գալատ. շոգիի հանդիպի։
** Բացի կիրակի օրերէ։

ՀԱՐԻՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵԼԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

2 30 Հարեմեան Սալաճագ (բացի կիրակիէ)
4 15 » » (բացի ուրբաթէ)
10 40 » » (բացի ուր. և կիր. օրերէ)
11 25 » » (ուր. և կիր. ժ. 10 45ին
2 10 կամուրջէն Հարեմ Սալաճագ (բացի կիր.)
3 45 կամուրջէն Հարեմ Սալաճագ (բացի ուր.)
10 10 կամուրջէն Հարեմ անտի Սալաճագ (բացի ուրբաթ և կիրակի օրերէն)
11 10 կամուրջէն Հարեմ անտի Սալաճագ (Կիրակի և ուրբաթի օրերը ժ. 10 30ին)։

ԻՍԿԻՍԱՐ ՍԻՐԳԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ

ԳԱԼԱԹԱՅԻ ՄԻՋԵԼԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՎԵԿՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐԸ

3 15 Իսկիսարէն Գալատայ Սերգէճ
5 — Իսկիսարէն Սիրգէճ
10 — Իսկիսարէն Սիրգէճ
11 10 » Գալատայ (Եկեղեցիի շոգենաւն հետ կը հաղորդակցի)
3 45 Սիրգէճէն Իսկիսար
5 30 Սիրգէճէն Գալատայ Իսկիսար
10 30 Սիրգէճէն Իսկիսար
11 20 Գալատայէն Իսկիսար

Ծան.